

Felsefenin Ortaya Çıkışı - I

1. Buddha'ya göre evrende insanın bağlanabileceği hiçbir şey yoktur çünkü madde ve ruhta sürekli olan hiçbir şey yoktur. Evrende ancak olaylar vardır, bunlar da geçici olarak bir araya gelip yalan ve boş bir kişilikle yalan ve boş bir dünya yaratır.

Buddha bu görüşlerinde aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Bütün varlığın bir hiç olduğuna
- B) Evrende bir düzenliliğin olduğuna
- C) İnsanın doğayı kontrol altında tuttuğuna
- D) Mutluluğun, bilgiye bağlı olduğuna
- E) Varlıkların kendi başına gerçeklik taşıdığına

2. Antik Mısır medeniyetinde halkın temel inancına göre, yaşanmış olan zaman bir daha ve tekrar yaşanırdı. Yani insan yaşadıklarını bir daha yaşar ve böylece giderdi. Bu inancın kökünde "ruh göçü" bulunmaktadır. Ruh göçü demek, ölümlerle bir bedenden ayrılan ruhun bir başka bedene geçmesi demektir. Bu görüşleri salt felsefe saymak mümkün değildir.

Buna göre Antik Mısır medeniyetindeki düşüncelerin felsefe sayılmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olayları akıl ile açıklamaları
- B) Gözleme önem vermeleri
- C) Düşüncelerini dinsel inanca dayandırmaları
- D) Ölümün kaçınılmaz olduğunu bilmeleri
- E) Olayları deneyimleri ile açıklamaları

3. Zerdüştlükte su, toprak, ateş kutsal sayılır ve ateşe, aydınlığa veya güneşe bakılarak ibadet edilir. Işık ve aydınlıkların, Tanrı Ahuramazda'nın fiziksel temsili olduğuna inanılır. Bununla ilişkili olarak ateş, iyi ve kötüyü birbirinden ayıran tanrısal bir güce sahiptir. Bu inanca göre ateş bütün varlıklarda bulunur, canlı ve cansızlarda farklı biçimlerde var olur. İnsanda, hayvanda, bitkilerde, gökte ve yerde bu ateşi değişik zaman ve durumlarda görmek mümkündür. En kutsal olan ateş ise Tanrı Ahuramazda ile insan arasındaki ateştir.

Bu parçadan hareketle Zerdüş inancı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Doğaüstü güçleri yadsıdığı
- B) Ahlaka önem verdiği
- C) Bazı olgulara doğaüstü anlamlar verdiği
- D) İnancın yaşamla bağını ayırdığı
- E) Doğal olayları doğal güçlerle açıkladığı

4. Eski Yunan, felsefenin ilk ortaya çıktığı yer olarak ifade edilir. Peki, ne vardır eski Yunan'da? Öncelikle özgür bir düşünce ortamı ve bilimin, araştırmanın teşvik edildiği bir ortam vardır. Ayrıca bölgenin coğrafi olarak farklı kültürlerin kesişme noktasında olması ve toplumun kültürel-ekonomik zenginliği felsefenin hayat bulma nedenlerindedir.

Bu parçaya göre felsefenin eski Yunan'da ortaya çıkış nedeni aşağıdakilerden hangisi değildir?

- A) Ekonomik refahın artmış olması
- B) Düşüncelerin serbestçe ifade edilebilmesi
- C) Bilimsel çalışmaların desteklenmesi
- D) Kültürel birikimin artması
- E) Tarım ve hayvancılığın yaygınlaşması

5. Mitoslarda verilen açıklamalar mutlak değildi. Mitolojinin açıklama biçimiyle benzerlik gösterse de o dönemde mitolojiden farklı anlatımlar ve açıklamalar da vardı. Onlara da inanılıyordu. Aristoteles'in "teologlar" adını verdiği bu kişiler mitos sürecinin dışına çıkan açıklamalar veriyordu. Bu görüşler bir süre sonra Miletos bilimindeki gelişmelerle beraber felsefedeki kıpırdanışın da nedeni olacaktır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Mitolojik düşüncenin, toplumun kültürünü yansıttığı
 B) Mitolojinin felsefi düşüncüyü engellediği
 C) Mitolojik bilgilerin mutlak olduğu
 D) Felsefenin mitolojiden ayrışarak ortaya çıktığı
 E) Mitolojinin alanının felsefeden geniş olduğu

6. En eski dinlerden sayılan Brahmanizm, Budizm, Hinduizm'in, daha sonraki yorumları açısından ele alındığında insanları şüphelerden kurtararak bilim düşüncesine yönelttiği söylenemez. Ancak doğa bilimlerine Hinduizm'in katkısının olduğunu vurgulamak gerekir. Çünkü Hindistan'da astronomiden astrolojiye, matematikten kozmogoniye kadar bütün bilimler vardı. Ancak bu bilimler, büyüyle birlikte ele alınmış ve hemen her şey gizemli bir sır gibi sunulmuştur. Bundan dolayı o günkü bilimin din ile çatıştığı söylenemez.

Bu parçada verilen bilgilerden hareketle din ve bilim ilişkisiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimlerin gelişmesiyle dinsel inanışlar arasındaki çatışmalar artmıştır.
 B) Bir toplumun din anlayışı, bilimsel gerçeklerden bağımsızdır.
 C) Bilimsel gerçeklerin doğaüstü güçlerle açıklandığı toplumlarda bilim ve din birbiriyle uyumludur.
 D) Bilimsel bilginin evrenselliği, dinlerin göreceli yapısını etkilemiştir.
 E) Her zaman için bilimsel ve dinsel gerçekler birbiriyle uyumludur.

7. Antik felsefenin ilk döneminde ele alınan temel soru evrenin kaynağı, doğanın nereden geldiği, var olanların nereden ve nasıl türediği sorusudur. Bundan dolayı bu dönem felsefesine "doğa felsefesi" denir. İkinci dönemde sofistler ve Sokrates'le birlikte "İnsan nedir?" sorusunun ve ahlak sorularının önem kazandığını görürüz.

Bu parçada antik felsefenin aşağıdaki yönlerinden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Ele aldığı konuların zamanla farklılaştığı
 B) Konularına eleştirel yaklaştığı
 C) Toplum yapısını etkilediği
 D) Ortaya konan düşüncelerin öznel olduğu
 E) Geçmiş bilgi birikiminden etkilendiği

8. Sümer ve Babillerde, tapınaklar aynı zamanda birer gözlemevi, din adamları da bugünkü anlamda birer astronomi bilginiydi. Hatta tıp bilimi de din adamlarının kontrolündeydi. Bu durum, dinin o bölgedeki halkın dünya görüşleri ve bilimsel bilgileri üzerinde ne kadar etkili olduğunu gösterir. Bundan dolayı eski uygarlıklarda dinden ayrı bir felsefe anlayışı veya bilimsel gelişmeden söz etmek imkânsızdır.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim insanların iş birliği, bilimsel gelişmeyi hızlandırır.
 B) İlk Çağ uygarlıklarında bilim ve felsefe dinden bağımsız değildir.
 C) Bilim ve felsefenin dinden bağımsızlaşması uzun zaman almıştır.
 D) Her çağda din, felsefe ve bilimle çatışma içinde olmuştur.
 E) Dinî gerçekler, felsefi ve bilimsel gelişmelerden ayrı ele alınmalıdır.

1. Bugün kendilerine doğa filozofları adını verdiğimiz ilk filozoflar oldukça genel problemlerle ilgilenmişler ve bu problemlerin çözümlerine olgulara ilişkin gözlemler yaparak sonuçlara düşünce yoluyla ulaşmışlardır. Onlar doğanın maddesel nedeni yani var olan her şeyin kendisinden doğduğu madde üzerinde durmuşlardır.

Bu parçada İlk Çağ doğa filozoflarının aşağıdakilerden hangisi ile ilgilendiklerinden söz edilmektedir?

- A) Varlığın değişip değişmediği
- B) Varlığın kökeninde ne olduğu
- C) Varlığın bir ya da çok olması
- D) Varlığın bilinip bilinemeyeceği
- E) Varlığın bir sonunun olup olmadığı

2. MÖ 6. yüzyıl Yunan kültüründe bir bütün olarak varlığın nasıl ortaya çıktığı ve o güne kadar nasıl değişip dönüştüğü, yaygın olarak üzerinde tartışılan, düşünülen konulardır. Bu yüzden İyonya okulu düşünürlerinin de ilk başta dünya ve varlığın kökenini açıklama amacıyla hareket ettikleri söylenebilir. Ancak içinde buldukları kültürün mitolojik karakterdeki inançlarına alternatif olarak ortaya çıkmışlardır. Dolayısıyla dünya ve varlığın kökenini açıklama girişimi, varlığın doğasının araştırılmasına dönüşmüştür.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Felsefi düşünceler, buldukları çağın koşullarından bağımsız değildir.
- B) Felsefe, metafizik öğelerden arınık olmalıdır.
- C) Felsefenin sorunları zamanla değişmez.
- D) Filozoflar, yaşadığı çağın ele alınmamış sorunlarına ilgi duyarlar.
- E) Felsefi farklılaşma sorulardan değil, cevaplardan kaynaklanır.

3. Hiçbir uygarlık tek başına bilim sürecini başlatma ve devam ettirme iddiasında bulunamaz. Bilimlerin gelişmesi tarihsel bir süreç içinde Mezopotamya, Mısır, Çin, Hint ve eski Yunan medeniyetleri arasında tıpkı miras şeklinde birinden diğerine geçmiş ve bugünlere ulaşılmıştır. Dolayısıyla bilim her hangi bir uygarlığın tek başına sahip çıkamayacağı kadar çok kaynaklıdır.

Bu parçada bilimle ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Olgusal sonuçlar ortaya koyması
- B) Evrendeki nedenselliği ortaya çıkarması
- C) Evrensel bir ürün olarak kabul edilmesi
- D) Benzerliklerden hareketle genellemelere ulaşması
- E) Yanlışlanıncaya kadar doğru kabul edilmesi

4. Felsefe MÖ 6. yüzyıl ile MÖ 5. yüzyıl arasında kalan bir dönemde, aynı anda dünyanın birçok yerinde başlamıştır. Akdeniz'in doğusunda, güneyinde ve kuzeyinde, Çin ve Hindistan'da birtakım bilge insanlar, karşı karşıya kaldıkları kaotik yapı ya da düzenle hesaplaşırken üyeleri oldukları kültürlerin yerleşik alışkanlıkları, dinî inançları ve mitolojik inanışlarıyla yetinmeyerek yeni bir düzen oluşturmaya çalıştılar. Felsefe, bu farklı bölgelerde bazen din ile karışmış olarak, bazen de dinden tamamen bağımsız, rasyonel bir etkinlik olarak ortaya çıkmıştır.

Bu parçadan hareketle felsefe ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Yaşamın karmaşık yapısını anlamak ve düzeni sorgulamak temelinde bir başlangıç olmuştur.
- B) Dünyanın farklı yerlerindeki filozofların bilgeliğe ulaşmayı amaçlamasıyla ortaya çıkmıştır.
- C) Dinin farklı bir gözle yorumlanmaya başlamasının sonucunda oluşmuştur.
- D) Yeni siyasal bir düzene duyulan ihtiyacın sonucunda ortaya çıkmıştır.
- E) Doğusunda toplumların özgürlükçü yapıda olmasının katkısı vardır.

5. Zerdüşt inancına göre içinde yaşadığımız dünyanın yani görünür dünyanın bir sonu vardır. Bu son aşamada kötülüğün temsilî Ehrimen yok edilecek, dünya kusursuz bir biçimde yeniden kurulacaktır. İnsanlar, akkor hâline gelmiş madenlerin aktığı bir ırmaktan geçerek günahlarından arınacak ve kurulan bu yeni dünyada iyiler sonsuz bir mutluluk içinde yaşayacaktır.

Bu parçadan Zerdüşt inancıyla ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılr?

- A) Toplumsal koşullardan etkilenecek ortaya çıkmıştır.
 B) Diğer dinlerden etkilenecek oluşmuştur.
 C) Tek tanrılı (monoteist) bir dinî inançtır.
 D) Ahlakî yaşamla mutluluğa varılabileceği savunulmaktadır.
 E) Tanrıtanımayan bir dinî inançtır.

6. Felsefenin İlk Çağ'da, Thales ile, eski Yunan'da başladığı iddia edilir. Felsefenin ortaya çıkışında Yunan şehirlerinin ekonomik açıdan refaha ulaşmış olması etkili olmuştur. Ancak tarihsel sürece bakıldığında ekonomik açıdan kalkınmış ama düşüncenin baskı altında tutulduğu toplumlarda felsefenin ve felsefi düşüncenin gelişemediği de göz önünde tutulmalıdır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefenin konularının zamanla değiştiği
 B) Felsefenin ekonomik seviyesi yüksek, özgürlükçü toplumlarda geliştiği
 C) Felsefi akımların, içerisinde doğdukları çağın düşüncesini yansıttığı
 D) Ekonomik gelişmenin, felsefenin ortaya çıkmasında en etkili faktör olduğu
 E) Felsefenin, insanın doğayı merak etmesinden doğduğu

7. Çin felsefesine göre tüm doğa olayları, "yin" ve "yang" isimli iki ilkenin etkileşimiyle ortaya çıkar. Yin; karanlık, soğuk, yaş ve tek olma özelliğine; yang ise sıcak, aydınlık, kuru ve yapıcı olma özelliğine sahiptir. Değişme, karşılıklı olarak bu iki ilkenin artması ve eksilmesiyle ortaya çıkar.

Bu parçadan hareketle Çin felsefesiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Her şeyin, iki zıt kutbun birliğinden olduğu savunulur.
 B) Varlığın oluş olduğu iddia edilir.
 C) Varlığın var olduğunu kabul ederler.
 D) Varlığı tek bir unsurla açıklarlar.
 E) Her şeyin iki tözden türediği savunulur.

8. Felsefi problemler sadece MÖ 6. yüzyılda antik Yunan medeniyetinde tartışılmamıştır. Yine aynı yüzyılda Hindistan'da Buddha, Çin'de Konfüçyüs, İran'da Zerdüşt gibi büyük bilgeler; insanın evrendeki yeri, var olmanın anlamı, hayatın amacı gibi problemlere çeşitli yanıtlar, açıklamalar getirmişlerdir. Ancak bu açıklamaların felsefi olmamasının nedeni, aslında antik Yunan'daki mitolojik, masalsi evren açıklamalarının felsefi olmama nedeniyle aynıdır: Bilgiyi mutlaklaştırmak yani eleştiriye kapalı bir tutum sergilemek.

Bu parçaya göre felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması gerekir?

- A) Doğaya yönelmesi
 B) Evrenin başlangıcını açıklayabilmesi
 C) Gelişmiş bir medeniyetin ürünü olması
 D) Sorgulayıcı olması
 E) Evrensel sorunları konu alması

1. Ksenofanes, insanların kendilerine bakarak tanrıları yarattığını ileri sürer. Tanrıların insanlar gibi doğduklarına, giyinip konuştuklarına ilişkin genel bir inancı eleştirir. Ona göre siyah derili olanlar, tanrıları siyah derili; Trakyalılar, tanrıları mavi gözlü ve sarışın olarak tasarlamaktadır. Eğer atlar ve aslanlar resim yapabilselerdi Tanrı'yı at ya da aslan olarak tasarımıyacaklardı.

Bu parçada vurgulanmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanrı yoktur, her şey maddedir.
B) İnsana benzeyen tanrılar toplumun ürünüdür.
C) Tanrı, evrende olup bitenlere müdahale etmez.
D) Tanrılar insanları aldatmazlar.
E) Tanrı'nın varlığı ya da yokluğu bilinemez.

2. Kendisinden istediği bir şey olup olmadığını sorduğunda, zamanın en güçlü hükümdarı İskender'e, "Güneşimi kapatıyorsun, gölge etme başka ihsan istemem." diyen Diogenes'in hikâyesi herkes tarafından bilinir. Diogenes, Kinik okulunun en ünlü temsilcisidir. Kinikler uygarlığın her türlü meyvesinin değersiz olduğu görüşündedirler. Onlara göre iyi hayat ve kurtuluş, basit bir biçimde yaşamakta bulunur.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Diogenes'in ahlak anlayışını yansıtmaz?

- A) Hazzı arama
B) Azla yetinme
C) İsteklerini bastırma
D) Gösterişten kaçınma
E) Ölçülü olma

3. Epiktetos'a göre insan, kendi iradesinin etkili olmadığı durumlar için kaderine razı olmalıdır. İnsan, gücünün yetmeyeceği işlerle uğraşmaması gerektiğini bilmeli ve mutluluğunu gölgelememelidir.

Epiktetos'un bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan tutkularından arınmalıdır.
B) İnsan, olabildiğince haz alarak mutluluğu amaçlamalıdır.
C) İnsan, özgür ve sorumlu bir varlıktır.
D) İnsanın kaçınamayacağı bir yazgıyı kabullenmesi onu mutlu kılar.
E) İnsan, kendine fayda sağlayan eylemlere yönelir.

4. Nasıl bir balçık yığını kendiliğinden bir heykel olmazsa, bunun için nasıl bir heykeltçinin çalışıp bu balçık yığına bir biçim kazandırması gerekirse bunun gibi evrendeki karışıklıktan, kendiliğinden gördüğümüz düzenli, belirli nesnelere dünyayı meydana gelmiş olamaz. Bunun için düzenleyici, biçimlendirici bir kuvvet olan aklın işe karışması gerekir.

Anaksagoras'ın bu sözlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Evrendeki değişim, düzensiz ve sonludur.
B) Evren, karşıtların birliği içinde varlığını sürdürür.
C) Evrenin bir sonu bulunmaktadır.
D) Evren, durağan ve değişmeyen bir yapıya sahiptir.
E) Madde, ona şekil veren düşünce ile anlam kazanır.

5. Lukianos önceleri Kommagene İmparatorluğu sınırlarında kalan, sonraları ise Roma İmparatorluğu tarafından ele geçirilerek Suriye eyaletinin bir parçası yapılan, bugün Adıyaman ili sınırlarında kalan Samosata'da (Samsat) yaklaşık MS 125 yılında, orta hâlli bir işçi ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Gençliğinde Antakya'ya gidip avukatlık yapan Lukianos daha sonra Atina'ya gitmiş ve sofist olmuştur. Günün felsefe akımlarını eleştirdiği için çok düşman kazanmıştır. Dünya edebiyat tarihindeki ilk bilim kurgu türündeki eser olarak bilinen *Gerçek Bir Hikâye* adlı eserinde elli yiğit adam ile uzak diyarları keşfetmek için çıktığı deniz yolculuğunu, bu yol boyunca başlarından geçen olağanüstü hayalî olayları anlatmıştır.

Bu parçaya göre Lukianos için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sofistlerin fikirlerini savunduğu
- B) Pek çok alanda çalışmalar yaptığı
- C) Eleştirel bir tarzının olduğu
- D) Toplumsal problemlere çözüm getirdiği
- E) Özgün edebî eserler ortaya koyduğu

6. Anaksimenes, Batı Anadolu'da Miletos (Aydın) kentinde doğdu. Anaksimandros'un öğrencisidir. Anaksimenes felsefe tarihinde, Miletos okulunun geliştirdiği doğa felsefesi akımının üçüncü ve sonuncu bilgesidir. Anaksimenes, felsefeye kendinden önce gelen öteki Anadolu bilgeleri gibi evrenin ve onu dolduran varlık türlerinin yapısını kuran ilkeyi (arkhe) araştırmakla girmiştir. Ona göre varlık kavramı altında toplanan bütün nesnelere bir ilke den türemiştir. Öncesiz ve sonsuz olan bu ilke de havadır.

Buna göre Anadolu bilgilerinden biri olan Anaksimenes aşağıdaki sorulardan hangisine cevap aramıştır?

- A) Evrende bir değişme var mıdır?
- B) Varlık var mıdır, yok mudur?
- C) Evrenin ana ögesi nedir?
- D) Evrenin bir sonu var mıdır?
- E) Evren yaratılmış mıdır?

7. Anaksimandros'a göre belirli bir şey sonlu ve sınırlıdır. Sıcak soğuk ile, sıvı olan katı olanla, aydınlık karanlıkla sınırlandırılmıştır. Her belirli olan, dolaşısıyla sonlu ve sınırlı olan şey, meydana gelmiş olan bir şeydir ve yeniden karşıtına döner.

Anaksimandros bu görüşleriyle aşağıdaki kavramlardan hangisini açıklamaktadır?

- A) Kaos
- B) Tanrı
- C) Logos
- D) Ruh
- E) Zıtların birliği

8. Thales, varlığın ana maddesinin su olduğunu ve her şeyin tekrar suya dönüşeceğini söyler. Anaksimenes'e göre varlığın ana maddesi havadır. Görüyoruz ki bu ilk düşünörlere göre varlık kendiliğinden vardır. Onun var olup olmadığını tartışmak gereksizdir.

Bu iki filozofun varlık görüşü için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Arkheyi araştırdıkları
- B) Realist oldukları
- C) Monist oldukları
- D) Materyalist oldukları
- E) Tanrı'nın varlığını savundukları

1. Herakleitos, doğadaki her şeyin sürekli değişiminden etkilenir. Bu nedenle de değişimi ve oluşu evrenin temel ögesi olarak kabul eder. Ona göre süreklilik bir yanılsamadır. Nesnelere, sabit ve dayanıklı olarak duruyor görünebilir ancak onlar gerçekte sonsuz bir oluş içindedir.

Herakleitos bu parçadaki görüşünde aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Varlığın tek bir tözden oluştuğunu
B) Varlığın gerçek yapısının kavranamayacağını
C) İnsanın ancak nesnel olanı bilebileceğini
D) Düşüncenin varlıkla ilgili doğru bilgi vermeyeceğini
E) Varlığın dinamik bir yapısının olduğunu

2. Lao Tse'ye göre dünya, var olan ve var olmayanlardan meydana gelmiştir. Var olmayanların isimlendirilmesiyle var olanlar oluşmuştur. Bu değişim, sonsuz bir kaynaktan beslenir. Bu kaynak Tao'dur. Her şey Tao'dan çıkar ve ona geri döner. Tao, bu hâliyle tüm değişimlerin içinde değişmeden kalandır. Tao hem varlıktır hem de yokluktur. Lao Tse; Tao düşüncesiyle doğa filozoflarındaki temel madde, ilke veya arkheye benzetilebilecek bir cevheri dile getirmiştir. Tao düşüncesiyle evrenin değişimine açıklama getirmeye çalışmıştır.

Bu parçadan hareketle Lao Tse'nin varlık anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlıkların özünün maddi ve değişmez olduğunu savunmuştur.
B) Varlıkların maddi bir yapıda ve sürekli bir değişim içinde olduğunu iddia etmiştir.
C) Varlığın gerçek olmadığını belirtmiştir.
D) Varlıkların düşünsel ve algısal bir yapıda olduğunu savunmuştur.
E) Her varlığın özünde ruhun olduğunu savunmuştur.

3. "Nasıl ki ressamın tapınaklara adak olarak adanacak resimleri yaparken ellerine çeşitli boyaları alır ve onları uygun oranlarda birbirlerine karıştırırsa, bunun için de bazı boyalardan daha fazla, bazılarından ise daha az miktarlar alırsa ve böylece bu boyalardan dünyada rastlanan sayısız şeylerin, örneğin ağaçların, erkeklerin, kadınların, kuşların, balıkların hatta uzun ömürlü tanrıların resimlerini yaparlarsa aynı şekilde doğa da dört unsuru alarak onların her birinden farklı miktarları farklı oranlarda karıştırıp var olan her şeyi meydana getirir."

Bu parçadan hareketle Empedokles'in varlık anlayışıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Varlığın oluşumunu ana madde (arkhe) kavramını kullanarak açıklamıştır.
B) Bütün varlıkların aynı unsurların birleşip dağılmasından oluştuğunu savunmuştur.
C) Varlığın oluşumunda bir değil dört temel ana unsurun etkisini kabul etmiştir.
D) Varlığın, ana unsurların farklı şekiller ve sayılarla birleşmesiyle çeşitlendiğini savunmuştur.
E) Varlığı düalist bir yaklaşımla ele almıştır.

4. Doğa filozoflarından Anaksimenes'e göre inceltelen veya seyrekleştirilen hava ısınır; böylece önce rüzgâra, sonra buluta, daha sonra suya, en sonunda da toprak ve taş döner. Hava, daima hareket hâlinde olduğundan değişim sürekli. Hava aynı zamanda nefes niteliğindedir. O hâlde yaşamın da kaynağıdır.

Buna göre Anaksimenes'in varlık anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık tek bir tözden oluşmuştur.
B) Varlıkta bir değişim yoktur.
C) Varlık ruhsal niteliktedir.
D) Varlığın ve yaşamın kaynağı Tanrı'dır.
E) Varlık düşünsel özellik taşır.

5. İlk Çağ Yunan felsefesinin temel problemi "Varlığın ana maddesi nedir?" problemidir. Thales'e göre doğanın temelinde su vardır; Anaksimenes'e göre hava, ruhumuzun ve tüm kozmosun temelidir; Herakleitos'a göre ateş, diyalektik bir biçimde karşıtlarına dönüşerek varlığın temelini oluşturur; Demokritos'a göre atomlar, şeylerin bölünemeyen en küçük parçalarıdır ve yok olmaz, gözle görünmez.

Bu parçaya göre İlk Çağ Yunan felsefesinin varlık görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık, bir hiçliktir.
 B) Varlık hem maddi hem de tinsel tözler barındırır.
 C) Varlıkta düşünce, maddeyi değiştirir.
 D) Varlığın temeli maddedir.
 E) Varlık, salt tinsel bir aklın yansımasıdır.

6. Taoizm, dış dünyadaki nesnelere gerçekte var olmadığını savunan bir görüştür. MÖ 6. yüzyılda Lao Tse tarafından kurulmuştur. Bu görüşe göre her şey Tao'dur. Tao'dan akar, Tao'ya döner. Tao kendiliğinden var olmuştur. Betimlenemez, nesnesiz, cisimsiz, sonlu ve sonsuz olan akıldır. Bütün bu özellikler varlığı yokluğa götüreceğinden Tao yokluk demektir. Varlığı yokluğa indirgediği için bu görüş de bir tür nihilizm olarak görülür.

Bu parçada savunulan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asıl varlıklar idealardır.
 B) Varlık, bilinemez nitelikte ve düzenden yoksundur.
 C) Ruh ve madde birbirinden bağımsız değildir.
 D) Varlık, maddi nitelikteki ana ilkeye dayanır.
 E) Varlık, statik bir yapıdadır.

7. Demokritos var olan her şeyi sonsuz sayıda atoma ayırmıştır. Atomlar, birleşerek ve ayrılarak bireysel varlıkların oluşmasına ya da yok olmasına neden olur. Sonsuz sayıdaki bu atomlar maddenin bölünemez parçacıklarına karşılık gelir. Atomlar, hareketlerini kendilerinin dışındaki bir güçten değil kendi özlerinden alır. Demokritos'a göre evrende bir amaç ya da rastlantı yoktur.

Bu parçada anlatılanlara göre Demokritos'un aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir ?

- A) İdealizm
 B) Düalizm
 C) Oluşçuluk
 D) Materyalizm
 E) Plüralizm

8. Her şeyin nedeni, ilkesi, arkhesi, sınırsız olan "apeiron"dur. Her zaman genç, her zaman diri, canlı, başlangıçsız ve bitimsiz olarak hareketli olan aperiiondan bir varlık parçası ayrılmış, kopmuştur. Bu kopan parça sıcak ve soğuk olana bölünmüştür. Sıcak ve soğuk olandan nemli ve kuru olan, bunlardan su ve toprak oluşmuştur. Evrenimizi bunlar oluşturmuştur. Evrenin merkezinde toprak, onun çevresinde su bulunur. Güneş, suyu buharlaştırınca hava oluşmuş ve nihayet havanın etrafını da bir ateş tabakası sarmıştır.

Bu parçada sözü edilen varlık anlayışı aşağıdaki İlk Çağ doğa filozoflarından hangisine aittir?

- A) Thales
 B) Gorgias
 C) Demokritos
 D) Anaksimandros
 E) Herakleitos

1. Lao Tse'ye göre doğaya yön veren sebep "Tao"dur. Tao'ya hiçbir sıfat yüklenemez, adlandırılmaz. Çünkü o, ne sonlu ne de sonsuz ne başlangıçsız ne de bitişli ne duyulan ne de görünen ama her şeyin temelindeki yaratıcıdır. O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Bu anlamıyla da bilinemezdir. O, sadece odur. Sadece var olmayacak bir biçimde "hiçlik"tir.

Lao Tse bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Evren, tümel bir aklın yasalarına göre değişmeden kalır.
 B) Varlık, gerçek değildir.
 C) Doğa, sonsuz bir değişim içindedir.
 D) Varlık, hem maddi hem de tinsel olan iki özden oluşmuştur.
 E) Asıl varlık her şeyi yaratan Tanrı'dır.

2. Tanrı, hem gecedir hem gündüzdür hem yazdır hem kıştır hem savaştır hem barıştır hem bolluktur hem darlıktır. Karşıt olan şeyler bir araya gelir ve uzlaşmaz olanlardan en güzel uyum doğar. Her şey çatışma sonucunda oluşur.

Herakleitos bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Varlık madde ve formdan oluşur.
 B) Evrende değişimin olduğunu düşünmek bir yanılgıdan ibarettir.
 C) Varlıkların asılları idealar evrenindedir.
 D) Çözülmemiş sorunlar, çatışmaya neden olur.
 E) Varlıktaki değişim, zıt güçlerin birlikteliğiyle olur.

3. Miletli doğa filozofları önce "su"yu sonra "hava"yı, Herakleitos ise "ateş"i temel varlık olarak görmüştü. Elealılar ise daha çok "yer" kavramına ağırlık vermişlerdir. Empedokles, ilk kez dört temel varlığı -hava, su, toprak ve ateş- varoluşun öğeleri olarak yan yana getirmiştir. Böylece yalnız bir ögeyi temel varlık olarak gören eski doğa felsefesine de bir son vermiştir.

Bu parçadan hareketle Empedokles hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ana maddeyi tek unsur olarak görmüştür.
 B) Çoğulcu ana madde anlayışını savunmuştur.
 C) Ana maddeyi idealarla açıklamıştır.
 D) Teolojik bir bakış açısına sahiptir.
 E) Varlığı, kuşkucu bakış açısıyla değerlendirmiştir.

4. Felsefenin ortaya çıkışının MÖ 6. yüzyılda Thales'le gerçekleştiği kabul edilir. Şüphesiz Thales'ten önce de insanı, evreni anlama ve açıklama çabaları olmuştur fakat bunların hepsi ya mitolojilere ya da dinî söylemlere dayanmaktaydı. Thales, inancın yerine akla dayalı açıklamalar yapmış ve evrenin ana maddesinin "su" olduğunu söyleyerek felsefenin kurucusu unvanını almıştır.

Bu parçaya göre Thales'in felsefenin başlatıcısı olarak görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dinî ve mitolojik geleneği devam ettirmesi
 B) Evrenin nasıl oluştuğunu araştırması
 C) Deneysel araştırmalara öncülük etmesi
 D) Evreni rasyonel bir şekilde açıklaması
 E) Farklı kültürlerin bilgi birikiminden yararlanması

5. Parmenides'e göre her şey "bir"dir ve sadece "bir" vardır. "Bir"in olduğu yerde de değişme denen şey olamaz. Böylece Parmenides görünüş ile gerçeklik arasında bir ayırım yapmış, görünüşün duyuşal olduğunu ve aldattığını, gerçekliğin ise ancak akılla kavranan değişmez bir yapı olduğunu söylemiştir. Ona göre nesnenin en ayrılmaz özelliği varlığıdır. Ondan her özellik kaldırılabilir ama varlık kaldırılamaz. Bu durum, varlığın değişmez bir yapıda olduğunun da kanıtıdır.

Parmenides bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmıştır?

- A) Herakleitos'un varlığı bir oluş ve değişim içinde görmesine
B) Gorgias'ın nihilist görüşüne
C) Demokritos'un varlığın atomlardan meydana geldiğini belirtmesine
D) Aristoteles'in madde form öğretisine
E) Platon'un idealizmine

6. Demokritos'a göre gerçek dünyanın en son yapı taşları, her şeyin kendisinden meydana geldiği ve kendisine ayrıştığı, bölünmez fiziksel gerçeklikler olan atomlardır. Atomlar, farklı büyüklüklerde ve farklı biçimlerde. Atomların ortak özellikleri ise bölünemez, parçalanamaz, içlerine etki edilemez olmaları; boşlukta yer kaplamaları ve sürekli hareket hâlinde olmalarıdır. Dolayısıyla var olan şeyler, hareket hâlinde olan ve boşlukta yer kaplayan fiziksel gerçekliklerdir.

Buradan hareketle Demokritos varlıkla ilgili aşağıdaki düşüncelerden hangisini benimsemektedir?

- A) Atomların sürekli hareket etmeleri, birleşerek varlığı oluşturmalarını engellemiştir.
B) Varlık, maddi bir yapıdadır.
C) Var olan her şeyin temelinde hem madde hem de düşünce vardır.
D) Her şeyin en son temelini atomlar olarak algılanması, duyuların yanıltmasındandır.
E) Varlığın temelinde atomların olduğu görüşü, sadece cansız varlıkları kapsamaktadır.

7. Anaksimandros'a göre sonsuz, sınırsız bir varlık içinde yaşamaktayız. Böyle sonsuz, sınırsız sayıda bir varlığı türeten o ilk unsurun (arkhenin) da sonsuz, sınırsız bir şey olması gerekir. Anaksimandros bu sonsuz, sınırsız olan ilk unsura "apeiron"der. O, bu düşünüşü ile sonsuzluk kavramına ilk değinen düşünür olmuştur.

Anaksimandros'un bu düşüncelerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık nesnel değil soyut bir temele dayalıdır.
B) Varlıkta karşıtların birliği geçerlidir.
C) Evreni oluşturan birbirinden ayrı iki töz vardır.
D) Gerçek varlık, olgusal niteliktedir.
E) Varlık yoktur.

8. Anaksimenes'e göre var olan her şey, sonsuz olan "hava"dan meydana gelir ve her şey dağılarak tekrar hava hâline dönüşür. Hava seyrekleşince ateş; sıklaşınca da rüzgâr, bulut, su; daha da sıklaşınca taş, toprak gibi katı cisimleri meydana getirir. Madenin sıklaşan yönü soğuk; seyrelen, genişleyen yönü de sıcaktır.

Anaksimenes bu görüşüyle aşağıdakilerden hangisini açıklamaktadır?

- A) Varlığın bir idea olup olmadığını
B) Varlığın sonunun olup olmadığını
C) Varlığın olup olmadığını
D) Varlığın amacının ne olduğunu
E) Varlığın arkhesinin ne olduğunu

1. Eğer var olan, varlığa gelmiş olsaydı ya var olmayandan ya da var olandan kaynaklanmış olacaktı. Eğer var olmayandan kaynaklandıysa yoktan var olurdu ki bu olanaksız bir şeydir. Öte yandan eğer var olandan kaynaklandıysa kendi kendinden kaynaklanmış yani kendi kendisiyle özdeş demektir. Bu nedenle de varlık, varlığa gelmiş değildir. Demek ki şu an var olan, her zaman vardır ve varlığa gelmemiştir.

Parmenides'in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığın varlığı da yokluğu da kanıtlanamaz.
B) Her varlığın aslı, düşünceyle ulaşılan idealar evrenindedir.
C) Her varlık bir yokluğu, her yokluk bir varlığı taşır.
D) Varlık madde ve formdan oluşur.
E) Yoktan hiçbir şey var olmaz, var olan da yok olmaz.

2. İlk dönem filozofları olan Thales, Anaksimenes ve Anaksimandros'un bilimsel terminolojiyle düşüncükleri söylenemez. Onlar evren üstüne günlük dil ile düşünüp yazıyorlardı. Kendilerine kadar sürüp gelmiş ve sürmekte olan mitos geleneğinden devşirilmiş bir kavram dokusu ile felsefe ve çağın fiziği üstüne görüşler ortaya koyuyorlardı.

Bu parçaya göre ilk dönem felsefesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bütünüyle bilimsel nitelik taşıdığı
B) Bilimsel bir dil ile kurgulandığı
C) Somut varlıkları ele aldığı
D) Metafizik unsurlardan tamamen arınmadığı
E) Filozofların birbirini etkilediği

3. Önce yaşayan bir varlık daha sonra ölüyor. Önce sert olan bir şey sonra yumuşuyor. Önce tek bir bütün olan nesne sonra parçalanıyor. Bu nitelikler nereden gelip nereye gidiyor? "Hiçbir yere." diyor Herakleitos çünkü bu karşıt nitelikler nesnenin içinde bağdaşmış bir durumda bulunuyor. Önce yeşil olup sonra kırmızı olan yaprak, kırmızıyı da yeşili de içinde taşıyor.

Herakleitos'un bu parçada açıklanan görüşü aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Apeiron
B) Karşıtların birliği
C) Logos
D) Özdeşlik
E) Kaos

4. Thales, kendisine filozof denilen ilk bilgeydi. Bugünkü bilim insanları gibi doğayı, doğadaki değişim ve oluşları gözlem ve deneyimlerine dayanarak, matematik sembolleri kullanarak, akla dayanarak açıklamaya çalışıyordu. Mısır'a gittiğinde piramitlerin gölgelerinden hareketle onların boylarını hesaplamayı başarmıştı. Diğer yandan evreni oluşturan en temel maddenin ne olduğunu da araştırıyordu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Thales'in hem felsefe hem de bilimle ilgilendiği
B) Bilimin özgürlükçü ortamlarda geliştiği
C) Felsefenin tümel bilgi olduğu
D) Thales'in önceki bilgi birikiminden yararlandığı
E) Bilim ve felsefenin meraktan beslendiği

5. Evrenin ilk maddesi atomdur. Nesnelere atomların birleşmesinden meydana gelir. Atomların yapısal özellikleri aynıdır. Öncesiz ve sonrasız oldukları için yok olmaz, niteliksel bir değişim geçirmez fakat niceliksel olarak birbirlerinden farklıdır. Atomlar boşluktadır; sonsuz sayıda, sonsuz küçüklükte, farklı renk ve kokudadır. Atomların birleşmesi ve ayrışmasından farklı nesnelere meydana gelir.

Bu parçada görüşleri verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Herakleitos B) Demokritos
C) Anaksimandros D) Gorgias
E) Anaksimenes

6. • Var olan her şeyin kaynağı sudur. (Thales)
• Her şey havadan oluşmuştur, insan ruhu bile havanın belli bir yoğunlaşması sonucu ortaya çıkmıştır. (Anaksimenes)
• Her şey ateşten meydana gelir ve yine ona döner. (Herakleitos)

Bu düşünürlerin ortak görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığın düşünce olduğunu öne sürmeleri
B) Evrenin ana maddesini araştırmaları
C) Varlığın olabirliğini reddetmeleri
D) Ana varlığın bilinemeyeceğini savunmaları
E) Evrenin ana unsurunun madde ve ruh olduğunu kabul etmeleri

7. Yer, diğer varlıklar gibi apeirondan meydana gelmiştir. Yer, düz tepsi biçiminde değil bir silindir, yuvarlak bir sütun biçimindedir ve boşlukta serbest olarak durur; gök de yerin etrafında döner. Yer, önce denizle kaplı idi, yeryüzünde ilk meydana gelen canlılar da suda yaşayan, balık gibi yaratıklardı. İnsan da sonra balığa benzeyen bu ilk canlılardan türemiştir.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki filozoflardan hangisine aittir?

- A) Anaksimenes B) Gorgias
C) Anaksimandros D) Herakleitos
E) Ksenophanes

8. Nasıl ki hava (soluk) olan ruh, insanın vücudunu cansız bir madde olarak dağılmaktan koruyorsa bunun gibi hava da evrenin bütünü, onun düzenini ayakta tutar. Hava; canlı, canlandıran şey, etkin olan bir ilkedir. Onun bu canlılığı, etkinliği olmasaydı evren sadece ölü, dağılan bir yığın olurdu.

Anaksimenes'in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrenin ana unsuru bilinemez.
B) Evrende evrimsel bir süreç vardır.
C) Her şeyin temelinde tanrısal ruh bulunur.
D) Canlı ve cansız varlıkların ruhu bulunmaktadır.
E) Evrende bir değişimin olduğunu düşünmek bir yanılıdır.

1. Kavga etmeyen kimseyle dünyada kimse kavga edemez. Düşmanca davranışa erdemle karşılık vermelii.. İyi olan kimseye karşı iyi olurum, iyi olmayan kimseye karşı da iyi olurum; böylece o da iyiliğe yönelir. Doğru olan kimseye karşı doğru olurum, doğru olmayan kimseye karşı da doğru olurum; böylece o da doğruluğa yönelir.

Lao Tse'ye ait olan bu görüşte bilgelik yolu olarak aşağıdakilerden hangisi önerilmektedir?

- A) Her koşulda iyiliğe dönük eylemlerde bulunmak
B) İnsanların tanrısal öz taşıdıklarını kabullenmek
C) İnsanlar arasındaki ilişkileri yönlendirmede becerikli olmak
D) İnsanların düşünceleri ile davranışlarının uyumlu olmasını sağlamak
E) Toplumun eylemde bulunan bireye karşı tutumunu önemsemek

2. Anaksimandros, hocası Thales gibi evrenin ana maddesinin ne olduğunu sorar. Ona göre arkhe nitelik olarak sınırsız, nitelik olarak ise belirsiz olmalıdır. Bu da su gibi fiziksel bir madde olamaz. Çünkü sınırlı bir varlıktan sınırsız varlıkların türemesi mümkün değildir. Anaksimandros'a göre arkhe; duysal olmayan bir varlık, soyut bir ilkedir. Sonsuz olan bu ilk neden apeirondur. Apeiron, bütün varlıkların temelidir. Apeironun ilk olarak birbirine karşıt olan sıcak ve soğuk ortaya çıkmıştır. Bütün varlıklar da bu iki durumun oluşturduğu zıtlıklardan oluşur.

Bu parçaya göre Anaksimandros "arkhe"nin aşağıdaki özelliklerden hangisini taşıması gerektiğini savunmaktadır?

- A) Tüm varlıkların oluşumuna etki edecek şekilde birden çok maddeden oluşma
B) Tüm varlıkları, var edebilecek soyut ve sonsuz bir yapıda olma
C) Tüm varlıkların özünde duyulanabilir bir varlık olma
D) Birbirine zıt ikili bir yapıda olma
E) Her varlık türünün kendi özünden en küçük parçasından oluşan bir özü olma

3. Felsefe şu sorularla başladı: Bu nedir? Her nesneyi kapsayan, her nesnenin temelinde duran, her varlığın kendisinden ortaya çıktığı varlık nedir? Bu sorulara verilen yanıtların en eskisi, ilk bilgilerden Thales'in yanıtıdır. Thales'e göre her nesnenin ilkesi "su"dur, her şey sudan oluşmuştur. Onun ardından, varlığın kurucu ilkesi olarak su yerine ateş, hava, belirsiz bir öge ya da atom gibi nesnelere atılmıştır.

Bu parçaya göre felsefenin doğuşunda aşağıdakilerden hangisi belirleyicidir?

- A) Bilgi birikiminin artması
B) Yaşamda etkin olan doğaüstü varlıkların ortaya çıkarılması
C) Refah düzeyinin yüksek olması
D) Varlıkların yaşam için taşıdığı değere göre önem sırasının belirlenmesi
E) Evrenin ana unsurunun araştırılması

4. Herakleitos'a göre Miletoslu filozoflar varlık konusunda yanlış düşünmekte ve evrendeki değişmeyi, oluşu kabul etmelerine rağmen bu değişmenin ardında değişmeyen bir varlığı yerleştirmeye çalışmaktadırlar. Ancak buna olanak yoktur. Her şeyin değiştiğini söylemek, değişmenin her şey olduğunu söylemektir. Dolayısıyla değişen şeylerin ardında, değişmeyen hiçbir şey yoktur. Değişmeyen tek şey, değişmenin oluşmasını sağlayan yasadır.

Bu parçadan hareketle Herakleitos'un varlıkla ilgili aşağıdaki düşüncelerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) İnsan, varlığın yapısı hakkında kesin bir bilgiye ulaşamaz.
B) Varlıkta görülen değişme, duyuların yanıltıcı olmasından kaynaklanır.
C) Var olan her şey sürekli bir oluşum içindedir.
D) Evrende hem değişen hem de değişmeyen varlıklar vardır.
E) Varlıkta değişmeleri belli bir ilkeye dayandırmak imkânsızdır.

5. Demokritos'a göre meydana gelmemiş, yok olmayacak, hep kendisiyle aynı olan değişmeyen varlık, atomlardan oluşur. Atomlar birbirinden yalnızca boyutları, biçimleri ve konumları bakımından ayrılır. Her biri bölünmeyen en küçük unsurdur. Ancak bu atomların dışında bir var olmayan bulunur. Bu ise atomların hareketini olanaklı kılan boşluktur, boş uzaydır. Atomlar hareketleri sayesinde birleşip ayrılır. Böylece daha büyük cisimleri oluşturur. Bütün bunlar doğadaki mekanik bir zorunlulukla olur, doğada amaçlılık ve rastlantı yoktur.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Doğada bir nedensellik vardır.
- B) Her şey, atomların birleşmesinden oluşur.
- C) Daha büyük cisimler hareket sayesinde oluşur.
- D) Evren, idealardan oluşur.
- E) Doğada tesadüfe yer yoktur.

6. Parmenides'e göre varlık değişim içermez, bir şey ne ise odur. Varlık vardır ve tektir, kendisiyle özdeşdir. Oluş denilen, aslında varlığın kendisi anlamına gelmektedir. Çokluk; bir aldanma, bir yanılgıdır. Bu çokluğu bize gösteren duyulardır. Oysa duyular bizi yanıltır. Bu yüzden doğrunun yoluna düşünceyle girilir.

Parmenides bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmıştır?

- A) Var olanın nitelikleri akıl ile belirlenebilir.
- B) Varlığın değiştiğini düşünmek bir yanılgıdır.
- C) Evrende değişmeyen tek şey değişimdir.
- D) Varlık, şekil değiştirmeden hep aynı kalır ve birdir.
- E) Bir olan en yüce varlık Tanrı'dır.

7. Empedokles, tek bir öz madde bulunduğu yolundaki görüşün bırakılması gerektiğini savunuyordu. Ne su ne de hava tek başına bir güle ya da kelebeğe dönüşebilir. Bunu bir ressamın resim yapışıyla karşılaştırabiliriz. Ressam tek bir renk, örneğin sadece kırmızı renk kullanırsa yeşil ağaçları çizemez. Oysa sarı, kırmızı, mavi ve siyah renkleri kullandığında renkleri farklı oranlarda karıştırabileceği için yüzlerce değişik renk elde edebilir.

Buna göre Empedokles aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Varlık, tek bir tözden oluşmaz.
- B) Varlığın temelinde idealar vardır.
- C) Her varlığın bir sonu vardır.
- D) Her şey sürekli bir oluş ve değişim içindedir.
- E) Varlık, iki ayrı ilkedен doğmuştur.

8. Herakleitos, varlığın temelinin değişme veya akış olduğunu ileri sürmüştü. Ona göre kendi kendisiyle özdeş kalan, aynı olan veya değişmeyen varlık kavramı, bir kuruntudan, yanılgıdan başka bir şey değildir. Gereklili ve temel olan şey değişmezdir, değişmezlik düşüncesi ise sadece bir hayaldir.

Bu parçada Herakleitos aşağıdaki felsefi sorulardan hangisine yanıt aramaktadır?

- A) Evrenin sonu var mıdır?
- B) Varlık var mıdır?
- C) Varlık bir oluş mudur?
- D) Varlıkların gerçek bilgisine ulaşılabilir mi?
- E) İnsan her şeyi doğru olarak bilebilir mi?

1. Hiçbir şey yoktur. Eğer bir varlık olsaydı bu ancak ezeli ve ebedî olabilirdi. Ezeli ve ebedî olan varlık sonsuzdur. Fakat sonsuz bir varlık, kendisini sınırlayacak olan mekânda ve zamanda bulunamaz. Şu hâlde hiçbir yerde olmayan şey yoktur. Eğer olsaydı bile biz onu bilemeyecektik. Çünkü düşüncelerimizin yapısı, nesnelere yapısına karşıttır. Düşünceler durağandır oysa nesnelere değişkendir. Bu nedenle düşünceler bize nesnelere tanıtamaz. Varlığı bilseydik bile bilgisini başkalarına aktaramayacaktık. Çünkü dilin yapısı da değişkendir. Oysa düşünülen varlıkların durağan bir yapısı vardır.

Bu düşünceleri savunan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gorgias
B) Herakleitos
C) Platon
D) Aristoteles
E) Thales

2. Sokrates, doğuştan gelen ve ruhta uyku hâlinde bulunan düşünceleri "doğurtma"ya çalışır. Sokrates'e göre öğretmen, öğrencisine bir şey öğretmez; sadece doğuştan onda bulunan bilgileri hatırlatır.

Sokrates'in bu parçadaki görüşüne göre bilginin kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneyim
B) Sezgi
C) Akıl
D) Duyu verileri
E) Olgusal gerçeklik

3. Platon, içinde yaşadığımız dünyada gördüğümüz varlıkların gerçek varlıklar olmadığına inanır. Ona göre çevremizde gördüğümüz varlıklar, asıl var olan bir üst dünyadaki varlıkların birer gölgesi veya kopyası gibidir. Platon, birer gölge veya görünüş olarak adlandırdığı her şeyin asıllarını, modellerini oluşturan dünyayı idealar dünyası olarak adlandırır.

Platon'un bu görüşüne dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) İdealar sürekli değişir.
B) Herkesin üzerinde anlaşıldığı bir varlık yoktur.
C) Asıl varlık idealardır.
D) Varlığın ne olduğu belirlenemez.
E) Değişmeden kalan hiçbir varlık yoktur.

4. Platon, bireylerden oluşan devleti insanla kıyaslandığında çok büyük bir organizma olarak görür. İnsandaki üç parçalı ruh anlayışını aynen devlete yansıtır. Devletin de üç parçası yani üç sınıfı vardır. Devletin sınıflarından birincisi, yöneticilerdir. Bu sınıfın görevi yönetmektir, erdemi bilgeliktir. İkinci sınıf, bekçiler ve askerlerdir. Bunlar devletin savunmasını yaparlar, dolayısıyla erdemi cesarettir. Üçüncü sınıf, çalışanlar sınıfıdır. Bunlar toplumun ihtiyacını üretmek için çalışırlar. Erdemleri ölçülü olmaktadır.

Platon'un bu görüşünden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Devlet, insanlar arasındaki sözleşme sonucunda oluşmuştur.
B) İnsan doğası bencil olduğundan devlete gereksinim duyulmaktadır.
C) Toplum, içinde bulunduğu devlete göre biçimlenir.
D) İnsan ancak özgür bir devlette kendini gerçekleştirebilir.
E) Devlet, yeteneklere göre oluşan iş bölümü ile varlığını sürdürebilir.

5. Sofistlere göre hiçbir filozof doğruyu öğretmez. Çünkü sofistlere göre doğru, her filozofun kendi söylediğidir. O hâlde, filozof sayısı kadar doğru vardır. Örneğin evrenin ana maddesinin ne olduğuna ilişkin fikir yürüten ve onu keşfettiğini zanneden filozoflar birbirlerinden farklı olarak ana maddeyi ateş, su, hava, toprak vb. olarak açıklamışlardır.

Bu parçadan hareketle sofistlerin bilgi anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilgi, gündelik yaşamı kolaylaştırmalıdır.
B) Doğru bilgi insana yararlı olandır.
C) Doğru bilgiye duyu deneyimleriyle ulaşılabılır.
D) Genelgeçer bilgilerden söz edilemez.
E) Doğru bilgi akılla elde edilebilir.

6. Konfüçyüs'ün, olgunlaşmanın aracı olarak gördüğü biricik ahlaki kural, şefkatle duyulan sevgidir ki bu da ödev yasasının içinde vardır. Gerçek erdem, insanları sevmekle elde edilir. İnsan, yaşama ödevle bağlıdır. Mutlu bir insan ödevini bilendir. Bir insan ancak ödevle, ödevle baş eylemekle olgunlaşır.

Bu parçadan Konfüçyüs'le ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsanları her türlü tehlikelere karşı uyarır.
 B) Sevgi ve bilgiye dayalı bir yaşama sanatını savunur.
 C) Olayları açıklamada doğal güçlerden destek alır.
 D) Etik ve siyaseti birleştirir.
 E) İnsanları yetilerine göre sınıflandırır.

7. Konfüçyüs, dengenin "zevk, kızgınlık, keder, neşe, kendinden geçme benzeri duygulara" kapılmamak olduğunu, ahengin ise "insani duyguların tam zamanında ve gerekli durumlarda zuhur"undan başka bir şey olmadığını söylüyordu. Denge ve orta yol öğretisini doğru ve iyi yaşamış bir hayatın reçetesi yapan Konfüçyüs; uyum, ahenk ve adalet düşüncesini siyaset kuramının da merkezine oturtmuştu.

Bu parçaya göre Konfüçyüs'ün "denge ve orta yol" öğretisi aşağıdakilerden hangisini içermektedir?

- A) İnsani duyguları kontrollü ve yerinde kullanmayı
 B) İdeal olan ilkeleri devlet yönetimiyle sınırlandırmayı
 C) Kişisel erdemleri baskı altında tutmayı
 D) Hazlarını yaşama geçirmeyi
 E) Toplumsal faydayı gözetmeyi

8. Aristoteles'e göre insanı diğer canlılardan ayıran en önemli yan, insanın sorumlu bir varlık olmasıdır. İnsan düşünme yetisi ile istek ve arzularını şekillendirerek erdemli biri hâline gelebilir ve "doğru orta"yı bulabilir. Doğru orta, korkaklık ile hesapsız atılganlık, müsriflik ile cimrilik, haksızlık yapma ile haksızlığa maruz kalma arasındaki uygun eyleme karar verebilme gücü, erdemli olma durumudur.

Bu parçaya göre erdemli olma aşağıdakilerden hangisini içermektedir?

- A) Yazgıyı kabullenmeyi
 B) Azla yetinmeyi
 C) Ölçülülüğü
 D) Ödevden kaynaklanmayı
 E) Çok sayıda insana fayda sağlamayı

9. Bilgili kişilerin görüşleri ne kadar inandırıcı olabilir? Bunu ancak eylemsel sorunlarla ilgili gerçek yaşamlarına bakarak bilebiliriz. Bu nedenle bilgili insanların söyledikleri yaptıklarına uyuyor ise onları doğru kabul etmek, eğer uymuyorsa da teori olarak bir kenara koymak gerekir.

Aristoteles bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Bilgili olmak ve bilgiyi pratikte kullanmak iyi olanıdır.
 B) Vicdanın sesini iyi niyetli olarak dinlemek ahlaklılığa yol açar.
 C) Acıdan kaçıp hazza yönelmek iyidir.
 D) İyi olan, Tanrı'ya ve kadere boyun eğmektir.
 E) Kimse bilerek ve isteyerek kötülük yapmaz.

1. Sokrates, yönteminin birinci aşamasında bir konuyu bildiğini iddia eden, gerçekten bilgi sahibi olduğunu sanan insanlara bilgisizliklerini gösterir. Öğrenme isteğinde olan birini öğrenmekten alıkoyan tek şey, kendisinin bilgiye sahip olmadığı yerde olduğunu düşünmesidir. O, bilgisizliğin bilincinde olmanın öğrenmeye giden yolda atılması gereken ilk adım olduğunu ve tartışılan konudaki bilgisizliğin, geleceğini etkileyecek kadar önem taşıdığını göstermeye yönelir. İnsanı, kendince uyguladığı yöntemiyle bilginin yoluna sokar.

Bu parçaya göre Sokrates, yönteminde aşağıdakilerden hangisine yönelmektedir?

- A) Kişiye bilmediğini bildirmeye
- B) Bilgiyi güç göstergesi olarak kullanmaya
- C) Bilgiyi işe yarar kılmaya
- D) Bilgisizliğe karşı güçleri birleştirmeye
- E) Bilgisiz insanları toplumdaki ayrıştırmaya

2. Platon'a göre devleti oluşturan doğal neden hiçbir insanın tek başına kendi kendine yetmemesi, bu nedenle de ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarının yardımına muhtaç olmasıdır. Onun için devletin ödevi, insanların birlikte, sevinçli bir şekilde yaşamalarını sağlamaktır. Ancak bu, toplumsal yaşamın ahlaki bir anlayışa göre düzenlenmesi ile gerçekleşebilir.

Platon'un bu görüşünde devletin temel işlevi olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilmektedir?

- A) İnsanları eğitimi kılmak
- B) İnsanların yeteneklerine uygun işlerde çalışmasını sağlamak
- C) İnsanların mutlu olarak yaşadıkları bir düzen oluşturmak
- D) İnsanların ekonomik olanaklardan yararlanmasını sağlamak
- E) İnsanlar arasındaki çatışmaları en aza indirmek

3. Sofistlere göre insanı bilmek, çeşitli insanların amaç ve davranışlarını incelemekle gerçekleşir. Oysa Sokrates için insanın kendini bilmesi, kendini tanıması önemlidir. Sokrates kendini bilir, başkalarının da kendilerini bilmelerini ister.

Bu parçaya göre Sokrates'in sofistlerden ayrılan yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendi kendisiyle tutarlı olma
- B) Kendilik bilinci oluşturma
- C) Kendini değişime uydurma
- D) Doğanın gidişini değiştirme
- E) Deneyimlerini başkalarıyla paylaşma

4. Heykeltıraşın kullandığı taş, onun maddesi; taşa verdiği şekil ise onun biçimi olmaktadır. Burada heykeltıraş, taşın heykele dönüşme olanağını işleyerek gerçekliğe dönüştürmektedir. Doğadaki tüm şeyler, belli bir biçimi gerçekleştirme olanağına sahiptir. Tavuğun içindeki madde yumurtaya dönüşme potansiyeli taşır, biçim olarak yumurtaya dönüşür.

Aristoteles bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Evrende bir düzenlilik bulunmaz.
- B) Doğadaki her değişim madde ve form ilişkisine dayanır.
- C) Varlık, akılla kavranabilen idealar evrenindedir.
- D) Varlık, bir yokluktur.
- E) Evren, Tanrı tarafından yaratılmıştır.

5. Çin dünyası, Zhou hanedanının idaresi altında toplam on dört hanedandan meydana gelmekteydi. Herkesin imparatorluğun birliğinin yegâne alternatifinin felaket ve yok oluş olduğunu bildiği böyle politik koşullarda, Konfüçyüs söz konusu birliğin felsefi temellerini geliştirip güçlendirmek için büyük bir mücadele verdi.

Bu parçaya göre Konfüçyüs'ün görüşleri aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

- A) Bilgiyi güç olarak kullanmaya
- B) Yurttaşları erdemli kılmaya
- C) Toplumsal birliği güçlendirmeye
- D) Dinsel inanışları yaşanabilir kılmaya
- E) Değerlerin anlamını sorgulamaya

6. Aristoteles'e göre insan zihni bilgiye değil, bilgi meydana getirme yeteneğine sahiptir. Bu yeteneğin gelişmesi için dış dünyaya ait gözlemlerin ve duyu organlarının faaliyetlerine gereksinim vardır. Duyu organlarının faaliyeti ve dış dünyaya ait gözlemler olmadan bilgi meydana gelmez. Duyu organlarının ve gözlemlerin bildirdiklerini işleyecek, onları düzene sokacak, sentez yapacak olan da akıldır.

Aristoteles bu görüşlerinde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Zihinde hazır bilgiler değil duyu verilerini işleme yetisinin bulunduğunu
 B) Her türlü bilginin zihinde doğuştan hazır olarak var olduğunu
 C) Pratik yararı olan bilgilerin insan yaşamında daha işlevsel olduğunu
 D) İnsanın mutlak bilgiye kesin olarak sahip olmayacağını
 E) Bilgiye ulaşmak için yapılacak ilk işin kuşku duymak olduğunu

7. Platon'un mağara benzetmesinde insanların gördüğü tek şey, arkalarında yanan ateşin oluşturduğu ve mağara duvarına yansıyan gölgelerdir. İnsanlar için tüm evren bu gölgelerden oluşur. Gölgeler, ateşin ışığında titreşir ve siliktir; birden belirir ve birden yok olur. Fakat Platon'a göre gerçeklik, mağaranın dışındadır. Burada güneş hep en tepede ve parlakken diğer tüm nesnelere kusursuzdur. İşte felsefe, insanın yüzünü mağaranın dışındaki ışığa çevirir. Ama unutmamak gerekir ki gerçekliği görmeyen gözler, ilk kez güneşe baktığında acı duyacaktır.

Bu parçadan yola çıkılarak Platon'un idealer kuramıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Evren, idealer ve fenomenler olarak ikiye ayrılır.
 B) Felsefe, insanı gerçeğe ulaştırır.
 C) Görünen varlıklar, gerçekliğin soluk birer yansımasıdır.
 D) Evren, idealerin yansımasıdır.
 E) Asıl varlık maddedir.

8. Ahlaki değerler ya da erdemler açısından derin bir cehalet içinde olan Atinalılar, bilgisizliklerinin farkında değildiler. Sokrates, Atinalıların ihtiyaç duyulan ahlaki bilgiden yoksun olduklarını ve dolayısıyla sorgulanmamış hayatları içinde, ilkesiz, yanlış ve sözde değerlere bağlanmış olarak yaşadıklarını tespit etmiştir. Atinalıların gerçek değerlere, ruhun değerlerine erişebilmelerinin, ruhlarına gereken özeni göstermelerinin sağlanabilmesi için önce onlara bilgisizliklerini göstermek gerektiği sonucuna varmıştır.

Sokrates'in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi, zamanla değişir.
 B) İnsan, doğal olarak bilmek ister.
 C) İyi ve kötü, insana göredir.
 D) Bilgi, erdemdir.
 E) Yaşamın amacı hazdır.

9. Protagoras, hastalık ya da sağlık, uyku ya da uyanıklık, gençlik ya da yaşlılık, açlık ya da tokluk gibi durumların izlenim ve algıların niteliğini değiştirdiğini ileri sürer. Ona göre öznel durumlardan bağımsız olarak izlenimlerin doğruluğunu saptama olanağı verecek nesnel bir ölçüt yoktur.

Protagoras'ın bu görüşüne dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Duyular yoluyla elde edilen bilgilerin doğruluğu mutlaktır.
 B) Var olanla var olmayan arasındaki ilişki, izlenimlerin temelidir.
 C) Duyu verileriyle desteklenmeyen her tür bilgilerden şüphe edilmelidir.
 D) İnsan her şeyin ölçüsüdür.
 E) Algılama koşulları değişse de algının niteliği değişmez.

1. Aristoteles'e göre korkaklık ve atılganlık gibi iki davranış biçimi yerine bunların ortasından bulunan cesaret davranışı sergilenmelidir. Bir durumda cesur davranmak olanaklı değilse korkaklık gözü karalığa yeğlenmelidir. Çünkü böylece kişi kendisine zarar verilmesini önler. Erdemli kişi haksızlık yapmaktansa haksızlığa uğramayı daha uygun bulan kişidir.

Buna göre Aristoteles'in ahlak görüşü aşağıdakilerden hangisiyle özetlenebilir?

- A) İnsan eylemlerini özgürce gerçekleştirmelidir.
B) En çok sayıda insanı mutlu eden eylem iyidir.
C) Her eylemde orta yol olan ölçülülük seçilmelidir.
D) İnsan tanrısal akla uygun seçim ve eylemlerde bulunmalıdır.
E) İnsan, davranışlarında acıdan kaçınıp hazza yönelmelidir.

2. Platon'a göre adalet, doğruluk, haklılık vb. erdemler idealar dünyasında vardır. Biz görünüşler dünyasının çokluğu içinde bu erdemlere yönelerek davranışlarımızı gerçekleştiriyoruz. Değerler, değişmez ve evrenseldir. Peki niçin insanlar farklı değerlere ve yasalara göre ahlaki davranışta bulunmaktadırlar. Çünkü onlar aklın ve bilginin onlara gösterdiklerini değil, maddenin veya bilgisizliğin egemenliği içinde davranmaktadırlar. Eğer insanlar yeterli bilgi sahibi olurlarsa değerlerin nesnel, evrensel ve mutlak olduklarını göreceklerdir.

Platon'un bu parçadaki görüşlerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ahlaki değerlerin belirlenişi ile bilgi düzeyi arasında ilişki vardır.
B) Her türlü varlığın temeli idealar olduğu gibi erdemlerin de aslı idealarda vardır.
C) Değerlerin yapısı ve içeriği kişiden kişiye değişmemelidir.
D) Her insan aklını kullanıp, idealara yönelerek gerçek değerlere ulaşabilir.
E) Ahlaki değerler içinde bulunulan koşullara göre biçimlenmelidir.

3. Platon'a göre gölgeler dünyası, duyu organlarıyla algılanan varlıklardan oluşur. Sürekli değişir. Bu yüzden bilinmeleri olanaksızdır. Çünkü belli bir zamanda belli bir şey iken başka bir zamanda başka bir şey olur. Bunlar asıl varlıkların kopyalarıdır. Bunların bilgileri doxa (sanı)dır, aldatıcı bilgilerdir.

Platon'a göre gölgeler dünyasına ait bilgilerin aldatıcı olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıl ile kavranmaları
B) Oluş içinde olmaları
C) Sezgisel olarak ortaya çıkmaları
D) Her insanın deneyimlerinin farklı olması
E) Mantık ilkeleriyle elde edilmeleri

4. Aristoteles'e göre gerçekten var olan "şu" diye gösterdiğimiz, tek tek öznelardir. Aristoteles bu özneye "töz" adını verir. Buna göre var olmak, belirli türden töz olmaktır. Töz, var olan her şeyin mantıksal koşuludur. Onlar her zaman bireysel olan bir varlığa karşılık gelir. Başka deyişle şu insan, şu at örneklerinde olduğu gibi tözler, "şu" olarak gösterilen varlıklardır.

Aristoteles bu görüşlerinde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Evrensel doğruların olamayacağını
B) İdealar evreninin gerçek olduğunu
C) Varlığın anlamının bilinemeyeceğini
D) Tekil olanların gerçeklik olduğunu
E) Tanrı'nın, evrende var olanların koşulu olduğunu

5. Eğer halk yasalarla yönetilir ve cezalarla yola getirilmek istenirse onlar kendilerini cezalardan kurtarmaya çalışacak ve bundan hiç utanç duymayacaktır. Eğer onlar erdemle yönetilir ve eğitimle yola getirilmek istenirse utanç duyacaklar ve böylece iyi olmaya çalışacaktır.

Konfüçyüs'e ait bu sözden hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplum, devletin gücü ile kontrol edilmelidir.
 B) Yurttaşların erdemli olabilecekleri toplumsal bir düzen yoktur.
 C) İnsan, bencil olduğundan toplumsal düzen yasalarla sağlanmalıdır.
 D) Toplumsal düzen yasalarla değil, erdemle sağlanabilir.
 E) Toplumda yasaların varlığı doğal ve zorunludur.

6. İnsanın mutluluğu, ruhuna özen göstermesine bağlıdır. Ruha özen göstermek ise neyin insan doğasını tamamlayıp gerçekleştireceğini bilmektir. İnsan kendi doğasını, kendini eyleme iten nedenleri, zayıflıklarını ve sınırlılıklarını, yeteneklerini, yaşamın gerçek amacını bilirse bu bilgiye uygun olarak davranıp mutluluğu yakalayabilir.

Sokrates'e ait olan bu görüşte "mutluluk" aşağıdakilerden hangisine bağlanmaktadır?

- A) Azla yetinmeye
 B) Başkalarını anlamaya
 C) Genelin çıkarını sağlamaya
 D) Ölçülü eyleme
 E) Bilgili olmaya

7. Aristoteles'e göre heykeltıraş elindeki mermer parçasıyla işe başlar, o mermer parçasından bir aslan heykeli yapar. Böylelikle sıradan bir taş, anlamlı bir bütünlüğe ulaşır. Heykeltıraş, aslan heykelini yapmadan önce zihninde onun tasarısını oluşturur.

Bu parçaya dayanılarak Aristoteles'e göre aşağıdakilerden hangisi varlığı oluşturan nedenlerdir?

- A) Madde - Form
 B) Oluş - Madde
 C) Tanrı - İdea
 D) Madde - Duyum
 E) Töz - Madde

8. Var olanlar sürekli bir akış içindedir, duyum da hareket hâlindeki nesnenin, duyunun hareketiyle karşılanması sonucu olup kişiden kişiye değişir. Hangi görünüş ya da algının doğru olduğuna karar verecek nesnel bir standartımız, görünüşleri kendisiyle yargılayacağımız nesnel bir gerçeklik yoktur.

Protagoras bu düşüncesiyle aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Bilginin doğruluğunu test edecek bir ölçüt olmadığını
 B) Doğru bilgiye deneyin verileriyle ulaşılacağını
 C) Kendi içinde tutarlı olan bilgilerin doğru olduğunu
 D) Tüm insanların doğru kabul edeceği bilgiye akılla ulaşılacağını
 E) Problemleri çözen bilgilerin doğru bilgi olduğunu

1. Sokrates'in annesinin ebe olduğu ve onun konuşma sanatını ebelerin "doğurtma sanatına" benzettiği söylenir. Çocuğu doğuran kişi ebe değildir. Ebe yalnızca doğum sırasında hazır bulunup doğuma yardımcı olur. Sokrates de kendine düşen şeyin insanların bilgiyi doğurmasına yardımcı olmak olduğuna inanıyordu. Çünkü gerçek kavrayış insanın içinden gelir. Başkaları tarafından öğretilemez.

Sokrates'in bu düşüncelerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgi, deneyin akıl tarafından biçimlendirilmesiyle oluşur.
B) Doğru bilgi doğuştandır.
C) Mutlak bir doğru yoktur.
D) İnsanın bilgi edinme olanakları çevresi tarafından belirlenir.
E) Doğru bilgi ancak bilge kişilerden öğrenilebilir.

2. Protagoras, farklı duyuların farklı hatta karşıt görüş ve izlenimleri doğurduğunu söyler. Hastalık ya da sağlık, açlık ya da tokluk, sarhoşluk ya da ayıklık, hareket ya da durgunluk izlenim ya da algıların niteliğini değiştirir. Bu durumda izlenimlerin doğruluğunu belirleyecek nesnel bir ölçüt yoktur. Nesnel bir ölçüt bulunmadığına göre her insan varlık üzerine bilginin ölçüsüdür. Aynı rüzgâr üşüyen insana soğuk, üşümeyen insana ılık gelebilir.

Protagoras'ın bu görüşü aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemez?

- A) Nesnel bir algılama olmadığından insan her şeyde ölçüt alınmalıdır.
B) Varlığın mutlak bilgisine ulaşılması olanaklı değildir.
C) Duyumlardan gelen bilgiler akılla onaylanmalıdır.
D) Duyumlar kişiden kişiye değişir.
E) Bilgi, her zaman üreticisinin niteliklerini taşır.

3. Platon'a göre ruh, bu dünyadaki varoluşundan önce gerçekliğin bilgisine sahip olmuştur. Ancak insan ruhu, bir beden içine hapsedikten sonra bu bilgiyi unuttur, bu bilgi artık onun ruhunun derinliklerinde saklı kalır. Öyleyse doğru bilgi, genel kavramların bu dünyaya gelmezden önce kazanılmış olan bilgisinin anımsanmasından ibarettir.

Platon bu görüşlerinde aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Akıl gerçekliğe dair yanıltıcı bilgiler ortaya koyduğunu
B) Duyu verilerinin şüphe götürmez bir kesinlik taşıdığını
C) Anımsama sürecinde ortaya çıkan bilgilerin zihinde doğuştan yer aldığını
D) Deney öncesi sayılabilecek hiçbir bilginin bulunmadığını
E) İnsanın doğru bilgiye hiçbir zaman ulaşamayacağını

4. Platon "*Devlet*" adlı eserinde, ideal düzen arayışını üç öge üzerinde kurgular: baş, göğüs ve karın. Bu ögelerin her biri, bir erdeme karşılık gelir. Baş akla, göğüs iradeye, karın haz ya da arzuya. Akıl, bilgeliğe ulaşmaya çalışır; irade, cesaret gösterir; arzu da bedensel ihtiyaçlar için çalışır. Buna paralel olarak eserde baş kısmı, devleti yönetmesi gereken bilgelere; göğüs, devleti koruyan cesur bekçilere ve karın da devlette çalışanlara karşılık gelir. Baş, göğüs ve karın uyumlu hareket ettiklerinde sağlıklı insan ortaya çıktığı gibi devlette de yönetici, koruyucu ve çalışanların işini yapmasıyla ideal toplumsal düzen ortaya çıkar.

Platon'un bu görüşlerine göre ideal toplumsal düzenin ortaya çıkması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Tüm bireylerin mutlu olmasına
B) Yöneticilerin bilgili ve akıllı olmasına
C) Toplumsal sınıflar arasında eşitliğin olmasına
D) Yönetilenlerin yöneticiye itaat etmesine
E) Herkesin üzerine düşen görevi yapmasına

5. Sofistlerin kendilerinden önceki dönemlerde insan bilincinin dışımızda bulunan nesnel dünyaya bağlı bulunduğu ve bu nesnel dünyanın bütün bilgilerin kaynağı olduğu ileri sürülmüştür. Oysa sofistler, bilincin ve öznenin dış dünyaya değil; dış dünyanın bireye bağlı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Yani dış dünya ve nesnelere bize göründükleri şekliyle var olduklarını savunmuşlardır.

Bu parçadan sofistlerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine varılabilir?

- A) Varlığın herkese göre değişen bir yapısının olduğunu benimsemişlerdir.
 B) İçinde buldukları dönemin koşullarından etkilenmişlerdir.
 C) Kendilerinden önceki filozofların görüşlerini benimsemişlerdir.
 D) Felsefenin temel konularını bilgi birikimlerine göre açıklamışlardır.
 E) Doğaüstü güçlerin insan üzerindeki etkisini kabul etmişlerdir.

6. Konfüçyüs'e göre toplumsal yaşam, insanların karşılıklı ilişkilerinin zorunlu sonucu olan bazı yükümlülükleri yerine getirmekten oluşur. Karı ile kocanın, baba ile oğulun, öğretmen ile öğrencinin birbirlerine karşı yükümlülükleri vardır. Tüm ilişkilerde ideal olan, aşırılıklardan sakınmaktır; aşağı tabakadakiler, kendilerinden daha üstün olanlar karşısında küstah olmamalı, üstler de onlara karşı büyüklük taslamamalıdır.

Konfüçyüs'ün bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsanın düşünceleri ile eylemleri uyumlu olmalıdır.
 B) Ruh huzuru, insanların eylemsiz kalmalarıyla sağlanabilir.
 C) İnsan, sorumluluklarının gereklerini yerine getirirse ideal yaşama ulaşır.
 D) Korkulardan kurtulmak insanları mutlu eder.
 E) Doğaya uygun yaşamak, erdemdir.

7. Aristoteles'e göre insanda doğuştan iyiliğe, erdemli olmaya yatkınlık vardır. İnsan, aynı zamanda toplumsal bir varlıktır. Dolayısıyla insan ahlaklı, erdemli olmayı ancak toplumsal bir ortamda gerçekleştirebilir. Devletin kuruluşu nedeni ve amacı toplumdaki bireyleri ahlakça olgunlaştırmaktır. Bu nedenle hükümet şekillerinin doğru veya yanlış olduklarının göstergesi, devletin toplumu olgunlaştırma amacına göre örgütlenmesidir. Hükümetler yönettikleri insanların ahlaki gelişimini amaçladığı takdirde başarılıdır.

Bu parçaya göre Aristoteles'in siyasetle ilgili düşüncelerinin temelinde aşağıdakilerden hangisi bulunmaktadır?

- A) Hukuk sistemiyle ilgili analizleri
 B) Ahlakla ilgili düşünceleri
 C) Toplumla ilgili varsayımları
 D) Ekonomi ile ilgili görüşleri
 E) Yöneticilerin erdemli olması gerektiği

8. Aristoteles, varlıktaki değişim problemini madde ile form arasında kurduğu ilişkiyle ele alır. Ona göre duyuyla fark edilen her şey, form (biçim) kazanmış maddedir. Her madde, bir maddenin veya birden fazla maddenin birleşmesi sonucunda oluşmuş bir formdur. Aynı zamanda kendinden oluşan başka bir formun da maddesidir.

Aristoteles'in varlık anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlık, yalnızca duyuyla âleminde somut olarak bulunan maddeden ibarettir.
 B) Varlığın oluşumunda, madde ve ruhtan oluşan ikili bir yapı söz konusudur.
 C) Evrende her varlığın bir amacı vardır.
 D) Varlığı oluşturan esas unsur formdur, madde onun biçimlenmiş hâlidir.
 E) Varlığın özünde onu yoktan var eden tanrısal bir zorunluluk vardır.

1. Öfkelenmek, para vermek ve harcamak herkesin yapabileceği kolay bir şeydir ama bunların kime, ne kadar, ne zaman, niçin, nasıl yapılacağı, ne herkesin bileceği bir şeydir ne de kolaydır. Bunları iyi yapmanın ender, övülesi, güzel bir şey olmasının nedeni de budur. Bunun için Kalipso'nun öğütlediği gibi ölçülülükü arayanın önce ona daha karşıt olandan uzak kalması gerekiyor. Bu nedenle erdemli olmak güç iştir. Her şeyde ortayı bulmak zor iştir.

Bu parça aşağıdaki filozoflardan hangisinin yaklaşımına uygundur?

- A) Sokrates'in bilgiye dayalı ahlakına
- B) Aristoteles'in altın orta görüşüne
- C) Platon'un idealar öğretisine
- D) Herakleitos'un değişim düşüncesine
- E) Protagoras'ın ahlaki göreceliğine

2. Sokrates, felsefi yönteminde önce insanların ahlak alanındaki bilgisizliğini göstermeye, insanların zihinlerinde oluşan temelsiz sanıları ayıklamaya çalışmıştır. Buna göre "Bildiğim bir şey varsa o da hiçbir şey bilmediğimdir." diyerek insanların doğru bilgiyi araştırmaya kalkışabilmeleri için tartışmalarıyla onların zihinlerini sanı kırıntılarından temizleme çabası içinde olmuştur.

Sokrates'in bu yaklaşımı aşağıdakilerden hangisine dayanılarak yapılabilir?

- A) Aynı ırmakta iki kez yıkanılmaz.
- B) İnsan her şeyin ölçüsüdür.
- C) Sorgulanmamış bir yaşam, yaşanmaya değermez.
- D) Duyuların verileriyle, aklın bilgisi çelişir.
- E) Bir şey yoktur, olsa da bilinemez.

3. Tuğla toprak için form, ev için maddedir. Tunç işlenmiş madene göre form, heykele göre maddedir. Ağaç, çıktığı tohumla göre form, mobilyaya göre maddedir. Beden madde, ruh da formdur. Ruh, beden içinde taşıdığı amaçtır, beden hareketleri ve değişimleri içinde kendini olgunlaştırıp gerçekleştiren formdur; ruh, beden biçimlenmesini ve hareketlerini bir amaca doğru yönelten nedendir.

Aristoteles'in bu görüşü aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Varlığın oluşumu
- B) Varlığın bilinmesinde aklın rolü
- C) Varlığın sonu
- D) Evrenin sınırları
- E) Varlığın başlangıcı

4. Platon'a göre toplum, insan vücuduna benzer. Nasıl vücudumuzda her organın bir görevi varsa toplumdaki her organın da belli bir görevi bulunmaktadır. Devlet ise insan vücudundaki tüm organların birbiriyle uyumlu çalışmasını sağlayan beyni temsil etmektedir. Devletin belli bir başlangıcı bulunmamaktadır. Ona göre devlet, insan toplumuyla birlikte hep vardı ve var olmaya da devam edecektir.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Devleti yönetenler erdemli olmalıdırlar.
- B) Devlet, karmaşayı önlemek için birtakım tedbirler almalıdır.
- C) İktidar Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisidir.
- D) Devlet, birey için vardır.
- E) Devlet, iş bölümüyle oluşan gerekli bir kurumdur.

5. Platon'a göre gerçek ahlak ve mutluluk, gerçek bir bilgi üzerine dayanır. Platon, Sokrates'ten almış olduğu "Erdem, bilgidir." ve "Hiç kimse bilerek kötülük yapmaz." anlayışını siyasete de uygular. Ahlak gibi siyaset de bir bilimdir, uzmanlıktır. Ona göre sıradan ve önemsiz işlerimizde uzmanlara başvurduğumuza göre örneğin hastalandığımızda doktora, gemiye bindiğimizde kaptana itaat ettiğimize göre siyaset gibi mutluluğumuz için çok daha önemli bir alanda bunu yapmamamız çok akılsızca olacaktır.

Bu parçaya göre Platon, devlet yönetiminde aşağıdakilerden hangisinin önemine işaret etmektedir?

- A) İş bölümü ve uzmanlaşmaya
- B) Alanında yetkin olan kişilere güvenmeye
- C) Tanrısal güçlere bağlanmaya
- D) Doğal güçlere dayanmaya
- E) İnsanlardaki doğal eğilimleri sınırlamaya

6. Sokrates'in felsefi yöntemi iki aşamalıdır. İlki, hiçbir şey bilmediğini bilmek. Buna "ironi" denir. İkincisi, ustaca sorular sorarak karşıdaki kişinin aklında doğuştan var olan bilgileri ortaya çıkarmak. Buna da "maiotik" denir. İroni aşamasında karşıdaki kişinin görüşlerini eleştirir, ona tutarsızlıklarını gösterir. Maiotik aşamasında ele alınan konuda sorular yoluyla kavrama, kavramın tanımına ulaşmaya çalışır. Ona göre insan, dünyaya bu kavramların bilgisiyle gelir. Bilginin sağlam temeli algı ve deney değil, kavramlardır. Kavram bilgisi bizi kesin ve genel geçer doğrulara götürür.

Sokrates'in bu görüşlerinden aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Bilginin kaynağı akıldır.
- B) Kavram bilgisi evrenseldir.
- C) Doğru bilgi, birtakım yöntemlerle açığa çıkarılabilir.
- D) İnsan doğruyu değil, yararlı olanı aramalıdır.
- E) Kesin bilgiye ulaşılabilir.

7. Protagoras, "İnsan her şeyin ölçüsüdür." diyerek algıda değişkenliği, bilgide neyin doğru, neyin yanlış olduğunun kişiden kişiye değiştiğini bildirirken Gorgias, hiçbir şeyin var olmadığını, var ise de bilinmeyeceğini, bilinse de başkalarına anlatılamayacağını savunmuştur.

Bu parçaya göre Protagoras ve Gorgias'ın ortak düşüncesi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Duyular doğru bilgiyi verir.
- B) Bilgi görecelidir.
- C) Genelgeçer bilgiye ulaşılabilir.
- D) Doğru bilginin ölçütü akıldır.
- E) Doğru bilgi, değişenlerin değişmeyen bilgisidir.

8. Konfüçyüs'e göre her insan, toplumun bir parçasıdır ve bundan dolayı da birbirlerine karşı sorumlulukları vardır. Örneğin komşuların birbirlerine, bir yöneticinin halkına veya bir oğlun babasına karşı yükümlülükleri vardır. Bu ilişkilerde önemli olan aşırılıklardan kaçınmak, hoşgörülü, adil ve erdemli olmaktır. Bu, insanların gökyüzünden gelen ödevidir. Sorumluluklarını bilen ve sorumluluklarına göre yaşayan insan erdemlidir.

Konfüçyüs'ün bu görüşünden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan, kendine düşen görevleri yerine getiremezdir.
- B) Erdemli yaşamak, insanın ödevidir.
- C) Erdemli yaşam, kendi mutluluğunu gözetmektir.
- D) Evrensel ahlak yasası mümkündür.
- E) Ahlaklı davranışın ölçütü, ölçülü olmaktır.

1. Mısır Uygarlığı'nda Nil Nehri taşkınlarının yol açtığı sınırlı problemlerini gidermek amacıyla geometri çalışmaları başlamıştır. Bunun yanı sıra ölümden sonra yaşamın devam edeceğine olan inanç, mumyalama tekniğini, dolayısıyla tıp alanında gelişmeleri ortaya çıkarmıştır.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilimsel çalışmalar metafizikten uzaklaştıkça yetkinleşir.
 B) Bilimsel çalışmalar pratik sorunları çözmeye işleyle ortaya çıkmıştır.
 C) İlk Çağ uygarlıklarında bilim, inancın etkisindeydi.
 D) Bilimsel gelişmeler zaman içinde toplumlara yayılmıştır.
 E) Bilimsel bilgi farklı toplumlarda eş zamanlı gelişmiştir.

2. MÖ 5. yüzyıl koşullarında geleneksel davranış kurallarının yeni oluşan düzene uyum açısından pratik bir yanının kalmadığı, onların yerine bir pazar ya da başarı ahlakının "Adalet gücünün çıkarına olandır.", "İnsan her şeyin ölçüsüdür." gibi ilkelere geçirildiği görülmektedir. Yüzyıl koşullarında, Sokrates ise toplumsal atmosferin insanlara neyin doğru neyin yanlış, neyin iyi neyin kötü olduğuyula yani ahlaklılıkla ilgili birtakım yanlış fikirler aktardığını savunmuştur.

Bu parçaya göre Sokrates'in aşağıdakilerin hangisinden yakındığı söylenebilir?

- A) Geleneksel değerlere bağlanmaktan
 B) Ahlaki değerlerin yozlaşmasından
 C) Toplumsal düzene saygı duyulmasından
 D) Yeni oluşan değerlerin sorgulanmasından
 E) Ahlaki anlayışın toplumsal değerlere dayanmasından

3. Diogenes'e göre uygarlığın tüm ürünleri rastlantısal ve geçicidir. Mutluluk için toplumu reddederek basit bir biçimde yaşamak gerekir. Doğaya uygun yaşamak, doğal yaşamsal ihtiyaçlarımızın dışında kalan her şeyden uzak durmak, mutluluğu getirecektir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Diogenes'in ahlak anlayışına uygundur?

- A) İnsan, en yüksek iyiyi aramalıdır.
 B) İnsan, sınırsız hazları elde etmeye çalışmalıdır.
 C) İnsanın bütün eylemleri ben sevgisiyle belirlenmiştir.
 D) Mutluluk, kişinin ihtiyaçlarını en aza indirmesiyle elde edilebilir.
 E) Birey, ahlaki eylemlerinde toplumun yararını gözetmelidir.

4. Sokrates, "Bir şey bilmediğimi biliyorum." der ve insanlara "Kendini bil!" öğüdünü verir. Filozofa göre bilgi ve erdem, insanı iyiye yöneltir; bilgisizlik ise insanı kötü eyleme götürür. Böylece bilgi, bütün ahlaki erdemlerin kaynağı olmaktadır. İyi ve doğrunun ne olduğunu bilen kişi erdemlidir. Öyleyse insanın iyiyi yapmaması sadece bilgisizlikten ileri gelir.

Sokrates'in bu düşüncesine dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Her dönemde farklı düşünceler birlikte gelişme imkânı bulur.
 B) Düşüncelerine uygun davranan kişi erdemlidir.
 C) İnsan, kendini tanıdığı ölçüde bilgiye ulaşır ve ahlaki olgunluğu yakalar.
 D) Ahlaki yaşam ancak bir ütopya olarak ortaya çıkabilir.
 E) Her filozof, evrensel bir erdem arayışı içerisinde olmuştur.

5. Thales'in ilgilendiği ilk sorun, arke sorunudur. Ana madde sorunu olarak da nitelendirilen arke sorunu, evrenin ana maddesinin tespitiyle ilgilidir. Thales'e göre her şeyin aslı, temeli veya ana maddesi sudur. Su buharı gibi gazlı, buz gibi katı cisimler suyun seyrekleşmesi ve yoğunlaşması sonucu varlığa gelen iki değişik varlık türü olduğuna göre var olan her şey aslında suyun değişik biçimleridir.

Thales'i bu sonuca ulaştıran arayışın aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Varlığın olup olmadığının araştırılması
 B) Değişen şeylerde değişmeyen bir şeyin olup olmadığının sorgulanması
 C) Varlığın sonlu olup olmadığının belirlenmesi
 D) Varlığın geçmiş bilgi birikiminden yararlanarak açıklanması
 E) Değişimin yasalarının neler olduğunun saptanması

6. Her şey form kazanmış bir maddedir. Madde ile form arasındaki ilişki görecelidir. Madde, bir olanaştır. Form, bu olanağın gerçekleşmesini sağlar. Örneğin tahta maddedir ve masa olma olanağı taşır. Masa formu, onun masa hâline gelmesini sağlar. Hiçbir oluşum, madde ve formsuz olamaz. Ona göre en yüksek varlık, salt formdur. Salt form ise maddesizdir ve mutlak mükemmelliktir. Öncesiz ve sonrasız, mutlak mükemmelliği olan, her şeye ilk hareketi veren idea, Tanrı'dır.

Bu düşüncelerin savunucusu aşağıdaki filozoflardan hangisidir?

- A) Aristoteles
 B) Thales
 C) Gorgias
 D) Anaksimenes
 E) Platon

7. Diyelim ki uzun veya kısa bir piyeste yazarın sana verdiği rolü oynayacak bir aktörsün. Eğer senin bir dilenci rolünü oynamanı uygun görmüşse elinden geldiği kadar iyi oynamalısın. Eğer bir engellinin yahut bir prensin veya ayaktakımından birinin rolünü oynamanı uygun görürse yine başka türlü hareket edecek değilsin. Zira verilen rolü iyi oynamak sana düşer. Lakin bu rolü seçmek başkasına aittir.

Epiktetos'un bu sözleri aşağıdaki görüşlerden hangisini örneklendirir?

- A) Kişi, elinde olanı ve olmayanı bilmeli ve ona göre davranmalıdır.
 B) Erdemli olmak için çaba göstermek en yüce iyiliktir.
 C) Doğaya uygun yaşamak erdemli olmanın gereklerindedir.
 D) İnsan, eylemlerinde özgürdür.
 E) İnsanlar arasında eşitlik ve kardeşlik doğaya uygun yaşamakla sağlanır.

8. Konfüçyüs, çevresinde çok sayıda insan toplamıştı. Çin daha o zamanlar, oldukça gelişmiş bir politik kültüre sahip siyasal ve toplumsal bir düzen görünümüne sahipti. Bununla birlikte, bu zengin kültür Konfüçyüs'ün yaşadığı dönemde büyük bir çalkantı içine girmişti. Bundan dolayıdır ki Konfüçyüs öğretileriyle, uyumlu bir topluma giden yolu belirleme ve gözler önüne serme çabası içinde oldu.

Bu parçadan Konfüçyüs'ün öğretileriyle ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılabilir?

- A) Bilimsel ilkelere uygun gelişmiştir.
 B) Tanrı inancına göre şekillenmiştir.
 C) Coğrafi koşullar görüşlerinde belirleyici olmuştur.
 D) Toplumsal sorunlara yöneliktir.
 E) Farklı kültürlerden etkilenmiştir.

1. Antik Çağ'da en çok gelişim gösteren bilimler astronomi, tıp ve geometridir. Astronominin gelişmesi, dinî ve mitolojik birikimlerin kullanılmasıyla oluşmuştur. Tıbbın gelişmesi, hastalıkların önüne geçebilme yetisi ve tedavinin uygulamadaki ilerlemesine; geometrinin gelişmesi, mimarlık ve kastrodaki çalışmaların ilerlemesine yol açmıştır.

Buna göre Antik Çağ'da bazı bilimlerin daha fazla gelişmesinin sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayatın anlam ve amacını sorgulamaları
- B) İnsanın bilme ihtiyacını karşılamaları
- C) Coğrafi koşulların uygun olması
- D) Günlük hayata yönelik pratik fayda sağlaması
- E) Başarılı olmanın yollarını öğretmesi

2. Kesin hakikate gelince bilen yoktur onu. Ne hakikat ne de tanrıların var olup olmadığı bilinemez. Konuştuğum bütün bu şeyler aslında bir hiçtir. Şans eseri biri sana hakikati dile getirecek olsa kendi de onu bilmeyeceği için o da bir hiçtir. Çünkü her şey tahminlerden oluşmuş bir sanal ağdan ibarettir.

Ksenophanes'e ait bu görüşlerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Tanrı'nın evrene karışmadığına
- B) İncanın yarar sağladığı ölçüde doğru olduğuna
- C) Agnostisizmi benimsediğine
- D) Mutlak incanın imkânsız olduğuna
- E) Evrendeki düzenin Tanrı'nın varlığına kanıt oluşturduğuna

3. Ne var ki kimi zaman çoban köpekleri sürüyü koruyacaklarına kurt kesilir. Benzer durum devletin bekçileri askerler için de söz konusu olabilir. Bunu önlemek için askerlerin seçimine büyük özen gösterilmelidir. Bu da evlenmeyi düzenlemekle sağlanır. Köylüler, işçiler ve zanaatkârlar kendi aralarında istedikleri gibi evlendikleri hâlde, askerler ancak devletin izniyle evlenebilirler. Bu birleşmelerin ürünü olan bebekler de doğar doğmaz annelerinden alınırlar ve devlet eliyle eğitilirler.

Bu parçaya göre Platon'un devlet anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Adaleti temele alan bir devlet anlayışına sahiptir.
- B) Demokratik bir yönetim anlayışını içerir.
- C) Devletteki askerî sınıf, devleti yönetmelidir.
- D) Devleti koruyacak olanlara dikkat edilmelidir.
- E) Devletin kaynağını, yönetici sınıfa dayandırmıştır.

4. Demokritos'a göre evren "Atomlardan meydana gelmiştir. Atomlar öncesiz ve sonrasızdır yani baştan beri vardır, ne meydana gelmiştir ne yok olacaktır. Kimyasal nitelik bakımından birbirinin aynıdır. Boşlukta değişik hızlarla sürekli hareket hâlinindedir. Birbirleri ile çarpışmaları sonucu sınırsız şekiller hâlinde birleşerek evreni ve evrendeki her şeyi oluşturur."

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Evrende sürekli bir yokluk söz konusudur.
- B) Evrende diyalektik yasalar geçerlidir.
- C) Evrende gördüğümüz her şey yanılısamadan ibarettir.
- D) Evreni anlamak için Tanrı düşüncesine ihtiyaç vardır.
- E) Asıl varlık maddedir.

5. Tao'ya göre aldatici dünya varlıktan yoksundur. Ona göre tek gerçek Tao'dur. Tao, evrenin dizesidir. Tao, ezeli ve ebedidir. Kişi, Tao'ya uygun hareket ettiği zaman Tao, söz konusu varlığın karakteri ya da erdemi olur. Taoizme göre Tao'ya aykırı hareket etmemek gerekir. İnsan kendi kendisini tanıyınca Tao ve evren ruhu ile birleşir. Görünüşlerdeki bütün çelişkiler Tao'da ortadan kalkar. Gözlem ve düşünce ile Tao bilinemez.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Varlık nedir?
B) Varlık var mıdır?
C) Varlık değişken midir?
D) Varlığın ilk ögesi nedir?
E) Varlığın başlangıcında ne vardır?

6. Sokrates'e göre doğru, yanlış, iyi, kötü, güzel ve çirkin gibi değerler değişmez. Sadece ifade edilmeleri farklılaşır. Bunlar değişerek varlıklarını kaybetmez, ezeli ve ebedidir. Öyle ki bizde önceden "iyi" fikri olmasaydı yani biz önceden iyi fikrini tanımasaydık, iyi bir hareketi gördüğümüzde, onun hakkında "Bu hareket iyidir." diyemezdik.

Sokrates'in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değerler, doğuştan insan zihninde bulunur.
B) Değerler, insana birtakım sorumluluklar yükler.
C) Değerler, kişilerin evrendeki yeri ve davranışlarıyla ilgilidir.
D) Değerleri belirleyen ilkeler, toplumca belirlenir ve değerler sonradan kazanılır.
E) Değerler, zamanla kültürel etkileşim yoluyla değişir.

7. Protagoras'a göre objektif olarak kabul edebileceğimiz hiçbir bilgi yoktur. Duyumlama, o anki durum için etkili olur. Bundan dolayı objenin algılama boyutunda öznel değerlendirmeler söz konusudur. Kısaca "Objeye nasıldır?" sorusuna o anki algılamaya göre cevap verilebilir.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Herkesin ulaşabileceği ortak bir bilgi vardır.
B) Bilginin doğruluğu insanlara göre değişir.
C) İnsan, deneyimleriyle evrenin kesin bilgisine ulaşabilir.
D) Doğru bilgi için hem duyular hem de akıl gereklidir.
E) Bilginin kaynağı akıldır.

8. Empedokles'e göre doğada dört temel madde ya da kök vardır. Bu dört kök; toprak, hava, ateş ve sudur. Doğadaki tüm değişimler bu dört maddenin karışımlarından ve sonra da çözümlerinden ileri geliyordu. Çünkü her şey toprak, hava, ateş ve suyun değişik oranlarda karışımından oluşuyordu.

Bu parçada savunulan varlık anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Monizm B) Düalizm C) Plüralizm
D) İdealizm E) Oluşçuluk

1. İlk Çağ doğa filozofları, öncelikle görünüş ve gerçeklik ayrımı yapmış, görünüşlerin gerisinde temel ve düzenli bir yapının var olduğuna inanmışlardır. Doğanın kendi içine kapalı bir sistem meydana getirdiğini savunarak doğaya ait açıklamaların yine doğada aranması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Evrendeki varlıkların kendisinden doğduğu temel maddeyi arayan bu filozoflar, konuyla ilgili değişik tahminlerde bulunmuşlardır.

Bu parçada İlk Çağ doğa filozoflarının aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Ahlak konusunu sorgulamaları
- B) Evreni doğal güçlerle açıklamaları
- C) Doğa bilimlerini oluşturmaları
- D) Akli etkili olarak kullanmaları
- E) Varlığı Tanrı'nın bir eseri olarak görmeleri

2. Mısırlılar insan ruhunun ölmez olduğunu, vücut yok olunca her defasında meydana gelen başka bir canlı varlığa girdiğini, topraktaki, denizdeki ve havadaki bütün varlıkları dolaştıktan sonra yeniden o zaman doğan bir insan vücuduna girdiğini düşünmüşlerdir. Bu durumun 3000 yıl sürdüğünü iddia etmişlerdir.

Mısırlıların bu görüşleri aşağıdaki felsefi tartışma sorunlarından hangisine yöneliktir?

- A) Evrenin döngüsü
- B) Bilginin elde edilmesi
- C) Evrenin ana maddesi
- D) İnsan eylemleri
- E) Evrenin sonu

3. Parmenides'e göre her şey ezeli ve ebedî ise hiçbir şey vardan yok olmaz, yoktan var olmaz ise değişme denen şey de herhangi şeyin kaybolup yeni bir şey olması ise o hâlde değişme diye bir şey yoktur. Değişim ve çokluk sadece duyuların bir yanıltmacasıdır. Ona göre tek varlıktan birçok varlığın çıkması mümkün olmadığı gibi varlıkta bir değişim olması da mümkün değildir. Her şey ezeli ve ebedîdir. Yokluktan varlık, varlıktan yokluk meydana gelmez. Her şey "bir"dir ve sadece "bir" vardır.

Bu parçada eleştirilen görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığı var eden bir ana unsur vardır.
- B) Varlık, dinamik bir niteliğe sahiptir.
- C) Varlık, kendisinin karşıtı bir unsurla açıklanamaz.
- D) Varlık, idealar evrenindedir.
- E) Varlık, Tanrı tarafından yaratılmıştır.

4. Thales'e göre varlığın ana maddesi sudur. Besinler, ısı, tohum gibi olgular varlıklarını suya borçludur. Suyun katı, sıvı ve gaz hâllerine dönüşme yeterliliği bulunmaktadır. Su, güneş ısı ile buharlaşır. Thales'in görüşüne göre bu, suyun ateşe dönüşümü olarak yorumlanabilir; su, yağmur biçiminde yeniden aşağıya gelir ve toprak tarafından emilir. Bu da suyun toprağa dönüşümü olarak kabul edilecektir.

Thales'in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nesnelerin kaynağı tek değildir.
- B) Her şey tek bir varlıktan türemiştir.
- C) Evrende değişmeden kalan nesne yoktur.
- D) Evrenin ilk ögesi belirlenemez.
- E) Evrendeki her şey, çok sayıdaki maddenin bileşimidir.

5. Sokrates'e göre erdem bilgidir, bilgeliktir; neyin iyi neyin kötü, neyin doğru neyin yanlış olduğunun bilgisidir. Buna karşın erdemsizlik ya da kötülük yalnızca bilgisizlikten kaynaklanır. Erdemlerin yani iyiliğin, adaletin, dürüstlüğün bilgisine sahip olmayan insan ahlaki eylemler gerçekleştiremez. Bunu yapamadığı için de ahlaksız ve dolayısıyla mutsuz olur. Hiç kimse bilerek mutsuz olmayı istemediği için insan önce ahlaki erdemlerin bilgisine sahip olmak ve bu bilgiyle ahlaki eylemler gerçekleştirmek durumundadır.

Sokrates'in bu yaklaşımının temelinde aşağıdaki görüşlerden hangisi vardır?

- A) Ahlaki bir erdem, düşünce düzeyinde gerçekleşir.
 B) İnsan mutluluğu amaç edinmelidir.
 C) İnsanların doğruyu görmeleri yanlış yapmalarına bağlıdır.
 D) Erdemin gerçek anlamı ortaya konulamaz.
 E) Değerlerin anlamı bilinmedikçe, bilgece ya da iyi biçimde davranmaktan söz edilemez.

6. Sofistler, kendilerinden önce gelen doğa filozoflarına bir tepki sonucu ortaya çıkmışlardır. Doğa filozofları, "Evrenin ana maddesi nedir?" sorusuna farklı cevaplar vermişler bu da sofistleri herkesin üzerinde birleşeceği bir bilginin olamayacağı sonucuna götürmüştür. Onlara göre yalnız duyu algılarından oluşan sanılar vardır. Bunlar insandan insana değişir. Dolayısıyla doğa filozoflarının dediği gibi algıya dayanan, değişmez bilgiler olamaz.

Bu parçaya göre sofistlerin doğru bilgiyi kabul etmemelerinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sadece akla güven duymaları
 B) Evrendeki düzenli değişim
 C) Duyulara güvensizlik
 D) İnsanların birbirlerine yakınlığı
 E) Düşüncenin tek başına yetersizliği

7. Bizim kuracağımız devlette kunduracı kunduracıdır, kunduracılıktan başka bir de kaptanlık yapmaz. Çiftçi çiftçidir, çiftçilikten başka bir de yargıcılık etmez. Asker askerdir, askerlik ederken alım satımla da uğraşmaz.

Platon bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) İdeal bir devlet düzeni yoktur.
 B) Devlet düzeninde tüm insanlar eşit olmalıdır.
 C) Devlet yöneticileri erdemli olmalıdır.
 D) Devleti oluşturan neden, bireylerin özgür iradesidir.
 E) Bir devlet düzeninde insanlar yeteneğine göre görevlerini yerine getirmelidir.

8. Konfüçyüs'e göre insanın iyi yaşam sürmesinin temeli, erdemli bir yaşamla mümkündür. Erdemli bir yaşamın temeli sevgidir. Bu sevgi insandan aileye, aileden komşulara, komşulardan da devlete yayılır.

Konfüçyüs'e göre ahlakın ödevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıl ile tutkular arasındaki dengeyi bulmak
 B) Bireyin mutluluğunu sağlamak
 C) Değerlere bağlı bir toplum yaratmak
 D) Bireyin özgürlüğünü gerçekleştirmek
 E) Toplumsal kuralları geçersiz kılmak

1. Felsefi sorular sadece Antik Yunan'da değil, Hindistan'da, Çin'de, İran'da çeşitli düşünürler tarafından sorulmaktaydı. Ancak Yunan uygarlığı dışında kalan bu yerlerde ortaya atılan soruların felsefeyi başlatmama nedeni, bunların masalsi ve sorgulamaya kapalı olmasıydı.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin doğuşunda bir engeldir?

- A) Kültürel temas
- B) Özgür düşünme ortamı
- C) Üretim miktarının fazlalığı
- D) Dogmatik düşünce yapısı
- E) Demokrasinin varlığı

2. Bir şey yoktur. Olsaydı ya sonsuz ya da öncesiz olurdu ama öncesiz ve sonsuz bir şey olmaz. Bir şey olsaydı da bilmezdik. Bilgisi olsaydı, düşünülmüş olması gerekirdi. Var olsaydı, var olmayan bir şey düşülemezdi. Öyle olsaydı yanılı da olmazdı. Bilseydik de başkalarına söyleyemezdik. Söylemek, bir var olan olmadıkça olamazdı.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nihilizmin savunulduğu
- B) Bilginin olanaksız olduğunun iddia edildiği
- C) Gorgias'a ait olduğu
- D) Varlık ve bilgi konusunun ele alındığı
- E) Aklın, varlığı bilebileceğinin öne sürüldüğü

3. Diogenes, arzudan elini ayağını çekerek erdemi ve ahlaki özgürlüğü aradı. Dünya kötüydü, içindekiler kalıcı değildi, insan ondan el çekmeli, bağımsız olmalıydı. Yalnız erdem, dünyadan el çekmekle duyulan hoşnutluk gibi şeyler kalıcıydı.

Diogenes'in savunduğu bu görüş aşağıdakilerden hangisiyle özetlenebilir?

- A) Erdemliliğin ölçüleri bireylere göre değişir.
- B) Özgür irade isteklere doğru yönelirse erdemlilik kazanır.
- C) Bedensel hazlar yerine manevi hazlar öncelenmelidir.
- D) Erdemli yaşamının temel koşulu tutkuların esiri olmamaktır.
- E) Eylemin değeri bireye sağladığı faydayla ölçülür.

4. Felsefe tarihinde kabul edilen ilk filozof, Anadolu'da bir Yunan kenti olan Miletos'ta yaşamış Thales'tir. Thales dünyayı çok gezip dolaşmıştı. Mısır'daki bir piramidin boyunu, kendi gölgesi tam kendi boyuna eşit uzunluktayken piramidin yerdeki gölgesini ölçerek bulduğu anlatılır. MÖ 585 yılında Güneş tutulmasını önceden saptadığı da söylenir.

Buna göre Thales'le ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Geleneksel düşüncenin etkisi altında kalmıştır.
- B) Mitolojik anlatıları reddetmiştir.
- C) Bilim ve felsefe ayrımı yapmadan çalışmalar yapmıştır.
- D) Toplumsal hayatı düzenlemeyi amaçlamıştır.
- E) Bilimsel yöntemi, felsefenin yöntemi olarak kabul etmiştir.

5. İnsan, erdemden ayrılırsa insanlığının gerektirdiği sorumlulukları yerine getiremez. Kararlı ve yüksek ahlak sahibi bir insan, erdemine zarar verecek bir yaşantı kurmaz; erdemini muhafaza etmek için gerektiğinde hayatını feda eder.

Konfüçyüs'ün bu parçadaki görüşünde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, kendi çıkarlarını korumalıdır.
 B) Değerlerin anlamını sorgulamak yerine inanmak yeterlidir.
 C) Yetkin insan, erdemden bir an olsun bile vazgeçmez.
 D) Kendini toplumdaki soyutlamak yetkinlik için gereklidir.
 E) Toplumsal yaşamda insani ilişkileri geliştirme göz ardı edilebilir.

6. Platon'a "akılsal dünyayı, duyusal dünyadan gereğinden fazla ayırdığı" eleştirisini yapan Aristoteles, içinde yaşadığımız dünyanın gerçek dünya olduğunu ve akılsal dünyanın burada bulunduğunu ileri sürer. Aristoteles, Platon'un idealar dünyasının varlığını ve bu dünyanın özelliklerine ilişkin temel görüşlerini reddetmez; bu idealar dünyasının, duyusal dünyanın dışında olduğu görüşünü reddeder.

Bu parçaya dayanılarak Aristoteles'in idealarla ilgili olarak aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) İdealar, duyusal dünyadan ayrı değil; nesnelere birlikte, bu dünyada bulunmaktadır.
 B) Duyusal dünyanın varlıkları, ideaların yansımasıyla oluşmuşlardır.
 C) Gerçek varlık idealar; duyusal dünyanın, varlık olarak bir değeri yoktur.
 D) Her varlığın gerçekleştirmek istediği bir amacı vardır.
 E) Her varlık, ideaların taşıdığı özellikleri kazanmaya çalışır.

7. Sokrates'e göre bilgi, bütün ahlaki davranışların kaynağıdır. Bilgi, insanı doğru davranışa dolayısıyla mutluluğa; bilgisizlik, insanı yanlış davranışa, dolayısıyla mutsuzluğa götürür. Bu nedenle Sokrates, "Kendini bil." der. İnsanın kendisini bilmesi, bilgili olması, iyi davranışlarda bulunmasını ve kötü davranışlardan kaçınmasını sağlar, insanı erdemli kılar. Bu da ancak insanın kendisini tanımasıyla yani bilgili olmasıyla mümkündür.

Sokrates'e göre erdemli olabilmek aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Ödeve uygun davranmaya
 B) Sezgilere göre hareket etmeye
 C) İyi ideasına uymaya
 D) Bilgiye dayalı, doğru eyleme
 E) Deneyimlerle hareket etmeye

8. Aristoteles'e göre her eylemde ya da duyguda, kötüye ya da erdemsizliğe denk düşen iki aşırı uç, gereğinden fazla olan ve gereğinden az olan bulunur. Bu iki ucun ortasında ise iyi ve erdemli olan, tam gereği kadar olan yer alır. Korkulması gerekmeyen şeylerden korkmak ve korkulacak şeylerden korkmamakta aşırıya kaçmak ahlaki değildir, ahlaki olan bu ikisi ortasındaki yığılıktır.

Bu parçada Aristoteles'in ahlaki eylem için kullandığı ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özgürlük
 B) Sorumluluk
 C) Adalet
 D) İyi ideası
 E) Ölçülülük